

Muohtadivggažat

Čáli: Rawdna Carita Eira
i samarbeid med Kristin Bjørn.

Versjon pr: 19.05.2021

(scenetekst)

Lyden av snø

Av: Rawdna Carita Eira
i samarbeid med Kristin Bjørn.

Versjon pr: 19.05.2021

(oversettelse)

SCENE 1 PROLOG:

MARY:

Ravggástagat gihtii go fierpmis leat dievva guolit.

IVAR:

Dieselläikkiä asfaltilla.

EKATERINA:

Запах протухшей тресковой печени, горелого масла, гари.

BERNT:

En rusten firetaktsmotor som harker og starter, et sted nede ved sjøen.

MARTE:

Et land av muligheter.

EKATERINA:

Лёгкой поступью по знакомой дороге в неизвестность.

IVAR

Matkalla kohti tuntematonta maailmaa.

ALLE (på sine morsmål):

Tilbake.

Jeg kommer tilbake.

Selvfølgelig kommer jeg tilbake.

MARY:

Suotnageasáhat go leat gállan guhkes luomejekkiid.

SCENE 1 PROLOG:

MARY(*samisk*):

Rykket i håndleddet når garnet er fullt av fisk.

IVAR(*finsk*):

Dieselflekker på asfalten.

EKATERINA(*russisk*):

Eimen av harsk torskelever, oljerøyk, sot.

BERNT (*norsk*):

En rusten firetaktsmotor som harker og hoster nede ved sjøen.

MARTE (*norsk*):

Et land av muligheter

EKATERINA:

Lette skritt langs en gammel sti.

IVAR:

På vei mot en ny og ukjent verden.

ALLE:

Tilbake.

Jeg kommer tilbake.

Selvfølgelig kommer jeg tilbake.

MARY:

Senestrekke etter dager ved milelange moltemyrer.

<p>IVAR: Lasten naurua ankeiden betonimurjujen varjoissa.</p> <p>BERNT: Punkterejuvvon juvllat. Lukten av brent gummi.</p> <p>EKATERINA: Наличные, переходящие из рук в руки.</p> <p>MARTE: Zemlya vozmozhnostey. Det er slik det er skapt.</p> <p>MARY: Buoiddes suovasbiERGobihtat...</p> <p>IVAR: ...hohkaavan puuhellan hehkussa</p> <p>BERNT: Stemplingsuret på fabriikken.</p> <p>EKATERINA: Покрывало, вышитое жемчужинами в ёлочку.</p> <p>MARTE: Kamufflašeivdnejuvvon fierbmit.</p> <p>IVAR: Kaikki on täällä. Kannan sitä itsessäni.</p>	<p>IVAR: Barnelatter blant slitne betongblokker.</p> <p>BERNT: Punkterte dekk. Lukten av brent gummi.</p> <p>EKATERINA: Sedler som skifter eier.</p> <p>MARTE: Et land av muligheter. Det er slik det er skapt.</p> <p>MARY: Biter av røkt kjøtt....</p> <p>IVAR: ...i skjæret fra en glissen vedkomfyr.</p> <p>BERNT: Stemplingsuret på fabriikken.</p> <p>EKATERINA: Et teppe brodert med fiskebeinsperler.</p> <p>MARTE (samisk): Kamufflasjefargede sikkerhetsnett.</p> <p>IVAR: Alt er her. Jeg bærer det I meg.</p>
---	---

<p>MARTE: Visot gávdno. Gávdno mu váimmus.</p> <p>MARY: Et gjenglemt sett med gammelmannstenner.</p> <p>BERNT: Sannheter. Løgn. Gávvilvuhta.</p> <p>IVAR: Petolinnun kynnet, jotka syleilevät sepelvaltimoita... čárvume váibmosutnii.</p> <p>EKATERINA: Вновь открывшийся контрольно-пропускной пункт.</p> <p>MARTE: En gjenåpnet grensestasjon.</p> <p>MARY: Neonlys skábmaijas.</p> <p>BERNT: Skumringssanger og brennevinskanner. Landskapet tar alt sammen tilbake.</p> <p>EKATERINA: A land of oppurtunities.</p> <p>MARY: Nu dat lea oidnojuvvon.</p> <p>ALLE (på hvert sitt språk): Det er mitt hjemland.</p>	<p>MARTE: Alt er her. Jeg bærer det i meg.</p> <p>MARY: Et gjenglemt sett med gammelmannstenner.</p> <p>BERNT: Sannheter. Løgner. Løgner.</p> <p>IVAR: Rovfuglklør som klemmer til rundt hjerteåra</p> <p>EKATERINA: En gjenåpnet grensestasjon.</p> <p>MARTE: En gjenåpnet grensestasjon.</p> <p>MARY: Neonlys i mørketidsnatta.</p> <p>BERNT: Skumringssanger og brennevinskanner. Landskapet tar alt sammen tilbake.</p> <p>EKATERINA: Et land av muligheter.</p> <p>MARY: Det er slik det er skapt.</p> <p>ALLE (på hvert sitt språk): Det er mitt hjemland.</p>
--	---

MARY («the refugee»):

Time is not important.

I won't be long.

I won't be gone.

I'm right here.

Musikk – kantele v/ Ivar

MARY («the refugee»):

Time is not important.

I won't be long.

I won't be gone.

I'm right here.

Musikk– kantele v/ Ivar

SCENE 2 ANNA, THE BIKE AND THE REFUGEE.

IVAR

The year is two thousand and fifteen - the year of the refugee-crisis. Every day, more and more people come to the town Zapoljarnyj near the Norwegian border.

EKATERINA:

Hei. Я Anna.

IVAR

Anna lives I Zapoljarnyj, and works at a hotel next to the border between Russia and Norway,

ANNA (EKATERINA):

Но я живу в Заполярном, og work with many other things, too.

MARY:

Zapoljarnyj lea stuorimus gávpot Ruoššas - the largest city in Russia - In squaremeters..

IVAR

It might not be the prettiest town in the world

ANNA (EKATERINA):

Но у нас есть кинотеатр...

BERNT:

...public swimming-pool, kulturpalass...

SCENE 2 ANNA, THE BIKE AND THE REFUGEE.

IVAR

The year is two thousand and fifteen – the year of the refugee-crisis. Every day, more and more people come to the town Zapoljarnyj near the Norwegian border.

EKATERINA:

Hei. Jeg er Anna. Jeg heter Anna.

IVAR:

Anna bor i Zapoljarny, og jobber på et hotell nær grensen mellom Russland og Norge.

ANNA (EKATERINA):

Jeg jobber med mange andre ting også.

MARY:

Zapoljarnyj er den største byen I Russland – the largest city in Russia...
...i kvadratmeter...

IVAR:

Det er kanskje ikke den vakreste byen i verden.

ANNA (EKATERINA):

...men vi har kino...

BERNT:

...svømmebasseng, kulturpalass...

IVAR:

Turistanlegg. Ecological tourism.

MARY:

... og dersom Anna vil ha noe annet, kan hun alltid dra til Murmansk eller Kirkenes

BERNT:

Det finnes nok av muligheter.

ANNA (EKATERINA)

I like working... работаю по-всякому...different things.

Season-wise er jeg translator for "Kola Arctic challenge». Tar med Norwegians, English guys, Germans ut в тундру на рыбалку our famous Kola-trout. And, then I tell them that, моя прабабушка, my great grandmother – was a Sami.

Mattar-áhkku. Mattar-áhkku. Прабабушка.

MARTE:

That´s nice!

IVAR:

Mattar-áhkku.

BERNT:

Mattar-áhkku. The real thing!

MARY:

Authentic!

IVAR:

Turistanlegg. Økologisk turisme.

MARY:

... og dersom Anna vil ha noe annet, kan hun alltid dra til Murmansk eller Kirkenes.

BERNT:

Det finnes nok av muligheter.

ANNA (EKATERINA)

(dealerspråk engelsk, norsk, russisk):

I like working... jobber med mye forskjellig...different things.

Season-wise er jeg translator for «Kola Arctic challenge». Tar med Norwegians, English guys, Germans ut på tundraen for å fiske our famous Kola-trout. And, then I tell them that, min oldemor, my great grandmother – was a Sami.

Mattar-áhkku. Mattar-áhkku. Great grandmother.

MARTE:

Det er fint!

IVAR:

Mattar-áhkku.

BERNT:

Mattar-áhkku. The real thing!

MARY:

Autentisk!

ANNA (EKATERINA):

У меня много друзей в Киркенесе.
Мы часто встречаемся здесь или там.

MARTE:

Kirkenes or Zapoljarny – it doesn't matter.
Annas leat ustibat. Contacts.

IVAR:

Prijatelej.

MARTE:

Hun kjenner en fyr i Kirkenes som tar imot,
alt hun kan skaffe, buys carparts and stuff.

ANNA (EKATERINA) russisk/ norsk:

У меня так хорошо получается
«Defragmentize». Мой отец был
инженером.

BERNT:

Defragmentize. Hun er god til det. Hun sier
det er fordi faren hennes var ingeniør.

MARTE:

Dat lea kuuula!

ANNA (EKATERINA) russisk/ norsk:

Big business! Норвежцы приезжают сюда,
чтобы shoppe diesel, запчасти к машинам,
vegetables and...you know - og vi handler
klær og Памперсы og... Norwegian things
in Norway.

ANNA (EKATERINA):

Jeg har mange venner i Kirkenes.
Vi møtes ofte, her eller der.

MARTE:

Kirkenes or Zapoljarny – det er ikke nøye.
Anna har venner. Kontakter.

IVAR:

Kamerater.

MARTE:

Hun kjenner en fyr i Kirkenes som tar imot
alt hun kan skaffe av bildeler og forskjellig.

ANNA (EKATERINA):

Jeg er blitt ganske så god til å
«defragmentere». My father was an
engineer, you know.

BERNT:

Defragmentere. Hun er god til det. Hun sier
det er fordi faren hennes var ingeniør.

MARTE:

Det er kult!

ANNA (EKATERINA):

Big business! Nordmennene kjører hit for å
shoppe diesel, bildeler, vegetables
and...you know – og vi handler klær og
bleier og... Norwegian things in Norway.

THE REFUGEE (MARY):

(står med en sykkel)

It's too much. 300 dollars is too much for this old bike.

IVAR:

There's a man outside the hotel in Nikel. He says:

THE REFUGEE (MARY):

You can't be serious. \$ 300 for this?

BERNT:

Han sier den er et vrak.

THE REFUGEE (MARY):

It's rusty!

It's got a hole in the frame? Look!

I don't have that much money!

What do you want me to do?

BERNT:

Han e ikkje aleina.

MARTE:

Unna nieiddaš čuožžu su sealggi duohken.

THE REFUGEE (MARY):

I have to take care of my little daughter, my little dochka.

ANNA (EKATERINA):

Они живут в коридоре отеля.

IVAR:

Tänne tulee ihmisiä joka puolelta maailmaa.

THE REFUGEE (MARY):

(står med en sykkel)

Det er for mye. 300 dollar er for mye for denne gamle sykkelen.

IVAR:

Det står en mann utenfor hotellet i Nikkel. Han sier:

THE REFUGEE (MARY):

Du kan ikke være seriøs. \$ 300 for denne?

BERNT:

Han sier den er et vrak

THE REFUGEE (MARY):

Den er rusten!

Den har hull i ramma. Se!

Jeg har ikke så mye penger.

Hva vil du jeg skal gjøre da?

BERNT:

Han e ikkje aleina.

MARTE:

A little girl is standing right behind him

THE REFUGEE (MARY):

Jeg må ta vare på den vesle datteren min.

ANNA (EKATERINA):

De bor i gangen på hotellet.

IVAR:

Mennesker fra hele verden kommer hit

ANNA (EKATERINA):

People from all over the world! В нашем маленьком городе! Это же фантастика!

BERNT:

De vil krysse grensen.
Alt de trenger er en sykkel.

THE REFUGEE:

We do need a bike to cross the border

MARTE:

Bare en sykkel! E ikkje det amazing!

BERNT:

Det er forbudt å krysse grensa til fots, og dersom flyktninger blir kjørt over i bil, vil sjåføren havne i fengsel for menneskesmugling.

IVAR:

But there is a loophole in the law. If you're able to cross the border on a bike, på hjul, aleine, with no driver, altså på en sykkel –så er det greit!

MARY:

A bike.

ANNA (EKATERINA):

Велосипед для будущего!

MARY

A bike for a future

ANNA (EKATERINA):

From all over the world! To our little town!
It is fantastic!

BERNT:

De vil krysse grensen.
Alt de trenger er en sykkel.

THE REFUGEE:

Vi trenger en sykkel for å krysse grensen.

MARTE:

Bare en sykkel! E ikkje det amazing!

BERNT:

Det er forbudt å grensa til fots, og dersom flyktninger blir kjørt over i bil, vil sjåføren havne i fengsel for menneskesmugling.

IVAR:

Men det er et smutthull i regelverket: dersom man kommer over grensa på hjul, aleine, uten sjåfør, altså på en sykkel – så er det greit!

MARY:

En sykkel.

ANNA (EKATERINA):

En sykkel for en fremtid!

MARY

A bike for a future

BERNT:

Og folk krysser grensa i hundrevis og på andre sida av grensen står Norwegian authorities og konfiskerer syklene folk har betalt i dyre dommer for og hvorfor det,

MARTE:

...jo fordi syklene ikke er registrert og godkjent for bruk i Norge, all the confiscated bikes are collected to a big heap, become a sykkelberg. A mountain of bicycles.

THE REFUGEE (MARY):

They say it's better on the other side of the border...

BERNT:

They told us that things would be different here, he says

MARTE:

They told us that the border was open, he says.

ANNA (EKATERINA):

Он сказал, что он spent all their money on their trip here. Что они пересекли океан, целый континент.

IVAR:

The little girl pulls his sleeve.

THE REFUGEE (MARY):

We cannot stay here in Russia!

BERNT:

Og folk krysser grensa i hundrevis og på andre sida av grensen står de norske myndighetene og konfiskerer syklene folk har betalt i dyre dommer for og hvorfor det,

MARTE:

...jo fordi syklene ikke er registrert og godkjent for bruk i Norge, og derfor samles de i en kjempehaug. Et sykkelberg.

THE REFUGEE (MARY):

De sier det er bedre på den andre siden av grensa...

BERNT:

De sa at ting var annerledes her, sier han

MARTE:

De sa til oss at grensa var åpen, sier han.

ANNA (EKATERINA):

Han sier at han brukte alle pengene deres på reisen hit. At de krysset et hav, et kontinent.

IVAR:

Den vesle jenta napper han i ermet.

THE REFUGEE (MARY):

Vi kan ikke bli her i Russland!

BERNT:

Det er sant. Det kan de ikke.

MARTE:

Son geardduha: We need to get to the other side of the border!

ANNA (EKATERINA):

Я знаю. И вам нужен велосипед.

IVAR (finsk):

Kyllä, hän tarvitsee pyörän.

MARTE:

Yes, they need a bike

Musikk inn

ANNA (EKATERINA):

Твоя дочка has such beautiful eyes. She's got so incredible, beautiful, black eyes.

BERNT:

Det er som om hun ser tvers igjennom deg..

IVAR:

She looks right through you.

MARTE:

Dat lea maid Anna jurddaša. -

ANNA (EKATERINA): (To Hayas father):

What is your дочка name?

BERNT:

Det er sant. Det kan de ikke.

MARTE:

Han gjentar: Vi må komme oss til den andre siden av grensa!

ANNA (EKATERINA):

Jeg vet det. Og dere trenger en sykkel.

IVAR

Ja, han trenger en sykkel.

MARTE:

Yes, they need a bike

Musikk inn

ANNA (EKATERINA):

Din datter har så vakre øyne. Så utrolig vakre, mørke øyne.

BERNT:

Det er som om hun ser tvers igjennom deg..

IVAR:

Hun ser rett gjennom deg.

MARTE:

Det er det Anna tenker.

ANNA (EKATERINA)(To Hayas father):

Hva heter datteren din?

MARTE:

Anna jearrá olbmás mii su nieidda namma lea.

THE REFUGEE (MARY):

Haya.

ANNA (EKATERINA):

How old is Haya?

MARTE:

Seven, sier han.

En skoltesamisk joik begynner her og fortsetter lavt under teksten (Mary).

ANNA (EKATERINA):

The little girl is standing silently in the снегопад. She turns her face to the sky, the снежинки melt on her cheeks, she tries to catch them with her tongue.

Папа, это снег snow?" "I have never seen снег! Ты слышишь? The snezhinki are singing!" And she makes me listen.

Snezhinki. To the снежинки. A remarkable child.

MARTE:

Muohtadivggažat. Erenoamáš mánná!

BERNT:

Hun kan høre lyden av snø. En helt spesiell unge!

IVAR (finsk):

Lumen ääni. Erityinen lapsi.

MARTE:

Anna spør flyktningen hva datteren hans heter.

THE REFUGEE (MARY):

Haya.

ANNA (EKATERINA):

Hvor gammel er hun?

MARTE:

Sju, sier han.

En skoltesamisk joik begynner her og fortsetter lavt under teksten (Mary).

ANNA (EKATERINA):

The little girl is standing silently in the snowfall. She turns her face to the sky, the snowflakes melt on her cheeks, she tries to catch them with her tongue.

"Papa, is this snow?" she says. "I have never seen snow! Can you hear it? They are singing!" And she makes me listen.

Snezhinki. To the snowflakes. A remarkable child.

MARTE:

Lyden av snø. Et spesielt barn!

BERNT:

Hun kan høre lyden av snø. En helt spesiell unge!

IVAR (finsk):

Et spesielt barn.

MARTE

Muohtadivggažat. Звук снежинок.

Muohtadivggažat.

ANNA

She is such an amazing kid your dochka.

BERNT:

Anna says to Hayas father, and continues;

ANNA:

...But now it is getting colder. They say it's going to be a long winter. You really need a bike!

Mary: joiken går opp i intensitet – avsluttes.

ANNA (EKATERINA):

Muohtadivggažat. Звук снежинок.

Muohtadivggažat.

ANNA:

Hun er et helt spesielt barn, datteren din.

MARTE:

Sier Anna til Hayas father, og fortsetter;

BERNT:

...og nå begynner det å bli kjølig i luften. De sier det blir en lang vinter.. Du trenger virkelig en sykkel

Mary: joiken går opp i intensitet – avsluttes.

**SCENE 3: THE LOVE STORY OF GREAT
GRANDMOTHER VALENTINA & VASILIJ.**

BERNT:

Hundeglam.
Morgentåke som letter fra vannet.

MARTE (*ekko på samisk*):
Iđitmierka badjaneme jávrris.

BERNT:

Det store vannet:
Nuottjávr.
En bever slår med halen.
Forsvinner ned i dypet
Røyk fra lavreiste tømmerkoier.

IVAR (*ekko på finsk*):
Savua mataleista hirsimökeistä

BERNT:

Fisk hengt til tørk.
Et vaskefat lent mot en steinhelle

EKATERINA (*ekko russisk*):
Et vaskefat lent mot en stein

BERNT:

Solstrålene i bestemors vindu

MARY (*ekko samisk*):
Beaivvesuotnjarat áhku goađis.

BERNT:

En hare gjemmer seg under stabburet.

Nuottjávr.

**SCENE 3: KJÆRLIGHETSHISTORIEN
TIL OLDEMOR VALENTINA OG VASILIJ.**

BERNT:

Hundeglam.
Morgentåke som letter fra vannet.

Det store vannet:
Nuottjávr.

En bever slår med halen.

Forsvinner ned i dypet.

Røyk fra lavreiste tømmerkoier.

Fisk hengt til tørk.
Et vaskefat lent mot en stein

Solstrålene i bestemors vindu.

Nystekte pannekaker.

En hare gjemmer seg under stabburet.

Nuottjávr.

BERNT

Annas mattaráhkku Valentina grew up by the Tuloma River, at the shores of the lake Notozero, or, as her people called it, Nuottjavr. Her family had lived there for centuries.

IVAR

Fatnasat sugadeame mohkkis.

Bihkkahádja.

EKATERINA:

Lyden av fossen.

MARY:

Johka báitá, boršu geđggiid badjel, sávva nu ahte olmmoš dovda dan miehta goruda.

Stuora silbaguolit gišvvardit áimmus, máhcet fas johkii – fas ja fas ja fas.

BERNT:

A land of oppurtunities. Det er slik det er skapt.

MARTE:

Reinflokker - bølgende gjennom skogen.

EKATERINA:

Lyden av nyfødte reinkalver.

IVAR:

Regnvåte furutrær.

MARY:

Visot lea dás.

Guottan visot

ležan siste.

BERNT

Annas mattaráhkku Valentina grew up by the Tuloma River, at the shores of the lake Notozero, or, as her people called it, Nuottjavr. Her family had lived there for centuries.

IVAR:

Båter som vugger i bukta.

Lukten av tjære.

EKATERINA:

Fossedur.

MARY:

Elva glitrer, fosser over steinene, bruser så man kan kjenne det i hele kroppen. Store, blanke laks hopper, krummer seg i luften, faller ned i elvebruset – igjen og igjen og igjen.

BERNT:

Et land av muligheter.
Det er slik det er skapt.

MARTE:

Reinflokker - bølgende gjennom skogen.

EKATERINA:

Lyden av nyfødte reinkalver.

IVAR:

Regnvåte furutrær.

MARY:

Alt er her.

Jeg bærer det

I meg.

BERNT:

Tuloma was, at that time, the best river for catching salmon in the Barents region. And it was here Valentina met the love of her life: Vasilij.

IVAR (Vasilij):

Mu namma lea Vasilij.

VALENTINA (MARY):

Mii leat álo birgen. Ii leat goassege leamaš ávdin meahcci.

BERNT:

Valentinas Áhčči, her pappa, was a great craftsman, a båtbygger.

VALENTINA (MARY):

Ledje mihcamárat. Mun veahkehin áhči. Barggáimet joddo-buođuiguin Tuállâmjogas – juste dás vuolabealde.

IVAR:

Mii bivdit luosa. – We catch salmon.
Luossa – salmon – Luossa!

VALENTINA (MARY):

Mii bivdit luosa. Okta nuppi duobastuvvo rávnnjis eret. Mun ráhkadan biepmu áhččái, vuoššan deaja.
“Áhčči! Dál de boađan!”

EKATERINA**BERNT:**

Tuloma was, at that time, the best river for catching salmon in the Barents region. And it was here Valentina met the love of her life: Vasilij.

IVAR (Vasilij):

(øver på å snakke samisk for å imponere Valentina)
Jeg heter Vasilij

VALENTINA (MARY):

Vi har alltid klart oss. Det har aldri vært ødemark.

BERNT:

Valentinas Áhčči, hennes far, var en dyktig båtbygger

VALENTINA (MARY):

Det var midt i juni. Jeg og far (papa) jobbet med lakse-stengslene i Tuloma, rett her nede.

IVAR:

Mii bivdit luosa. – We catch salmon.
Luossa – salmon – Luossa!

VALENTINA (MARY):

Vi fanger laks. En etter en hentes de opp av strømmen. Jeg lager mat, koker te – skynder meg ned langs elvebredden. «Far, nå kommer jeg.»

EKATERINA

Plutselig sklir hun på en glatt stein...
a slippery rock,

Внезапно она поскользнулась a slippery
rock,

BERNT:

She stumbles...

MARTE:

Og faller rett i fanget til Vasilij som sitter og
arbeider med en av båtene.

VASILIJ (Ivar):

Hva er det for et uvær som kommer farende!
Fállehit vigihis bártni ná...

VALENTINA (Mary)::

Gii bat don leat? Luoitte mu! Ále duohtat!
Gea, dál gomihin borramuša!

VASILIJ (Ivar)

Det var ikke meningen. Bures!
Mu namma lea Vasilij. Gii bat don leat?

VALENTINA (Mary):

Valentina. Jaako Valentina.
Ále! Divtte leat! Don dušše dagahat moivvi!

VASILIJ (Ivar):

Gud hjelpe meg! Da hun satte de gnistrende
øyene i mine, visste jeg at jeg ikke hadde
noe valg. Jeg visste at dette uværet var mitt
uvær.

VALENTINA (Mary):

Don leat ieš roassu!
Mun gal dadjen dan sutnje:
«Vasilij! Don dušše dájuhat buot nieiddaid.
Mun in beroš dus!»

BERNT:

Hun ramler...

MARTE:

Og faller rett i fanget til Vasilij som sitter og
arbeider med en av båtene.

VASILIJ (Ivar):

Hva er det for et uvær som kommer
farende!

VALENTINA (Mary):

Hvem er du? Slipp meg! Ikke rør!
Se, nå fikk du meg til å tømme ut all maten!

VASILIJ (Ivar)

Det var ikke meningen. God dag!
Mu namma lea Vasilij. Hvem er du?

VALENTINA (Mary):

Valentina. Jaako´s Valentina.
Ikke! La det være! Du roter det bare til!

VASILIJ (Ivar):

Gud hjelpe meg! Da hun satte de
gnistrende øyene i mine, visste jeg at jeg
ikke hadde noe valg. Jeg visste at dette
uværet var mitt uvær.

VALENTINA (Mary):

Uvær kan du være selv!
Jeg sa det til han:
«Vasilij! Du bare lurer alle jentene.
Jeg bryr meg ikke om deg!»

VASILIJ (Ivar):

Men kjære Valentina, hva skal jeg gjøre da?
Øynene dine glitrer som bølgene på
Nuottjávr.

VALENTINA (Mary)

Vasilij! Heitt´ál dakkavide!

VASILIJ (Ivar):

Og så snarsint som et lemen!
(Til Valentina)
Jamen, jeg kan ikke noe for det.
Det flommer over.
Mus lea bággu dánsut!
Girddán dego luossa! – Jeg flyr som laksen!
Boađe! Oahpahan dutnje dánset!

VALENTINA (MARY):

Vasilij! Heitt´ál! Moai sáhte oainnahallat!
Ále! Mun in máhte dánset! In ge áiggo!
In goit duinna!

VASILIJ (Ivar):

Gal mun oahpahan du!
Bare vent...

EKATERINA:

Later Vasilij would исчезнет на недели и
месяцы.

MARTE

A year went by

VASILIJ (Ivar):

Men kjære Valentina, hva skal jeg gjøre da?
Øynene dine glitrer som bølgene på
Nuottjávr.

*(griper Valentinas hånd og legger det mot
brystet sitt)*

VALENTINA (Mary):

Vasilij! Slutt med det der!

VASILIJ (Ivar):

Og så snarsint som et lemen!
(Til Valentina)
Jamen, jeg kan ikke noe for det.
Det flommer over.
Jeg er nødt til å danse!
Jeg flyr som laksen!
Kom! Så skal jeg lære deg å danse!

VALENTINA (MARY):

Vasilij! Slutt! Noen kan se oss!
Nei! Jeg kan ikke danse! Og jeg vil ikke.
Ikke med deg!

VASILIJ (Ivar):

Jeg skal vel lære deg!
Bare vent...

EKATERINA

Tida gikk. Vasilij kunne bli borte i uker, så i
månedder.

MARTE:

Det gikk ett år...

VASILIJ (Ivar):

Hei Valentina...

MARTE:

2 years...

VASILIJ (Ivar):

Hei Valentina...

MARTE:

Three years

VASILIJ (Ivar):

Nei men er det ikke Jaako sin Valentina...

VALENTINA (MARY) (mens brudelua blir sendt rundt blant publikum)

De muhtin maŋŋi eahkeda, son bođii min goahtái. Ledjen aitto deavdán gávccinuppelohkái.

MARTE:

Valentina turned 18.

VALENTINA:

Lei ruoški dolla, ommánuksa rabas. Oidnen dola čuovggasteme Vasilja čalmmiin. leš orui nu duođalaš. Áhčči lei doppe. Eadni maid. Vasilij geigii gieđaid munnje, rabai čorpma – doppe lei unna, čáppa náhkkeburssaža.

EKATERINA:

Сумка была набита речными жемчужинами.

VASILIJ (Ivar):

Hei Valentina...

MARTE:

2 år...

VASILIJ (Ivar):

Hei Valentina...

MARTE:

3 år...

VASILIJ (Ivar):

Nei men er det ikke Jaako sin Valentina...

VALENTINA (mens brudelua blir sendt rundt blant publikum)

Så, sent en kveld, kom han hjem til oss. Jeg var nettopp fylt 18.

MARTE:

Valentina fylte 18.

VALENTINA:

Det knitret i ovnen – ovnsdøra sto åpen. Jeg så gjenskinnet av flammene i Vasiljs øyne. Han var så alvorlig. Pappa var der. Mamma også. Han rakte hendene mot meg, åpnet dem – der lå det en liten skinnpose.

EKATERINA:

Posen var full av ferskvannspesler.

MARTE:

Doppe ledje smávva helmmožat.

VASILIJ (Ivar):

Kjæreste Valentina. Fire ár har jeg brukt.
Alle elvene og bekkene rundt Nuô'ttjáur har
gitt deg sine perler.

VALENTINA (Mary):

Mu šamšarii.

BERNT:

Til brudelua hennes!

EKATERINA:

Свадебная шапочка!

VALENTINA (Mary) :

De beasán álo leat du láhka.

--

Moai Vasiljiin oáččuime Sasha.

VASILIJ (Ivar):

Sasha! Min sønn!

VALENTINA (Mary):

Son čáimmái! Su čáibmamat johte geđggiid
badjel, jávrri badjel.

VASILIJ (Ivar):

Latteren hans trillet over vannet.

SANG EKATERINA

(2 doble vers)

MARTE

Små. små perler.

VASILIJ (Ivar):

Kjæreste Valentina. Fire ár har jeg brukt.
Alle elvene og bekkene rundt Nuô'ttjáur har
gitt deg sine perler.

VALENTINA (Mary):

Til brudelua mi.

BERNT:

Til brudelua hennes!

EKATERINA (russisk):

Til brudelua hennes!

VALENTINA (Mary):

Så kan jeg alltid være nær deg.

--

Vasilij og jeg fikk Sasha.

VASILIJ (Ivar):

Sasha! My boy!

VALENTINA (Mary):

Han lo! Latteren hans trillet over steinene,
over vannet.

VASILIJ (Ivar):

Latteren hans trillet, over vannet.

SANG EKATERINA

(2 doble vers)

MARTE:

Vasilij and Valentinas son Sasha, grows up on the shores of the big lake, Nuottjavr.

ANNA:

And one day, he becomes my Djeduška,

MARTE:

He became Annas grandfather.

ANNA:

Oh, Djeduška! "Buohkat ráhkistit muora mii addá suoji." He always makes me laugh! And gives me presents! He gave me his bike for my tenth birthday!

MARTE:

Vasilij and Valentinas sønn, Sasha, vokser opp ved det store vannet, Nuottjavr.

ANNA:

And one day, he becomes my Djeduška,

MARTE:

Han ble til Annas bestefar

ANNA:

Oh, Djeduška! «Alle elsker treet som gir ly». Han får meg alltid til å le! Og gir meg presanger! Han ga meg denne sykkelen til 10-årsdagen min!

SCENE 4. LIINAHAMARI

MORFAR SASHA (Bernt):

Let me tell you a true story about that bike.
17.th of August 1940. I'm fifteen years old,
working på kaia ved Liinahamari.

It used to be Finland's only ice-free ocean
harbor. –

A car stops. The woman in the car, er rank,
elegant – i hvit kåpe, med hatt på snei på
hodet. Hun skygger for øynene et øyeblikk,
she watches the ship. Sjøføren åpner døra
til baksetet og ut tumler two girls and a little
boy. De to småjentene klemmer hver sin
dukke inn mot brystet – den vesle gutten
tvholder på en stor teddybear.

MARTE:

«Mor – er vi fremme nå?»

MORFAR SASHA (Bernt):

People gather rundt dem. Load bags, boxes,
suitcases from the cars.

MARTE:

«Mor – er det båten vår?»

MORFAR SASHA (Bernt):

Mora bare står og ser ut over fjorden. En
fotograf tar et bilde av dem.

MARTE:

«Mor, hvor skal vi egentlig?»

MARY:

«Til Amerika.»

SCENE 4. LIINAHAMARI

MORFAR SASHA (Bernt):

Let me tell you a true story about my bike.
17.th of August 1940. I'm fifteen years old,
working på kaia ved Liinahamari.

It used to be Finland's only ice-free ocean
harbor. –

A car stops. The woman in the car, er rank,
elegant – I hvit kåpe, med hatt på snei på
hodet. Hun skygger for øynene et øyeblikk,
she watches the ship. Sjøføren åpner døra
til baksetet og ut tumler two girls and a little
boy. De to småjentene klemmer hver sin
dukke inn mot brystet – den vesle gutten
tvholder på en stor teddybear.

MARTE:

«Mor – er vi fremme nå?»

MORFAR SASHA (Bernt):

Folk samler seg rundt dem. Laster bager,
bokser, koffertter, bagasje ned fra bilene.

MARTE:

«Mor – er det båten vår?»

MORFAR SASHA (Bernt):

Moren bare står og ser ut over fjorden. En
fotograf tar et bilde av dem.

MARTE:

«Mor, hvor skal vi egentlig?»

MARY:

«Til Amerika.»

MARTE:

«Er far der?»

MARY:

«Ikke vær redd. Det kommer til å gå bra.»

EKATERINA:

Don't be afraid. Everything will be alright when we get to the other side.

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg tar et skritt frem:

Excuse me, mylady, I have just bought this bike. Maybe your children want to play with it? - Hun nikker. Øynene hennes er store og blanke. Jeg hjelper først den ene jenta opp på setet. Vi triller litt rundt. Så den andre jenta...

MARTE:

«Jeg vil også sykle.»

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg skal akkurat til å løfte den vesle gutten opp, da en stemme roper:

IVAR:

“Your majesty – the boat is ready!”

MORFAR SASHA (Bernt):

Plutselig er de på vei ombord. Sykkelen ligger igjen på bakken. Noen dulter meg i siden...

MARTE:

«Er far der?»

MARY:

«Ikke vær redd. Det kommer til å gå bra.»

EKATERINA:

Ikke vær redde. Alt blir bra når vi kommer til den andre siden.

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg tar et skritt frem: Unnskyld meg, frue, jeg har nettopp kjøpt denne sykkelen.

Kanskje barna Deres vil leke litt med den? Hun nikker. Øynene hennes er store og blanke. Jeg hjelper først den ene jenta opp på setet. Vi triller litt rundt. Så den andre jenta...

MARTE:

«Jeg vil også sykle.»

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

Jeg skal akkurat til å løfte den vesle gutten opp, da en stemme roper:

IVAR:

«Deres majestet – båten er klar!»

MORFAR SASHA (Bernt):

Plutselig er de på vei ombord. Sykkelen ligger igjen på bakken. Noen dulter meg i siden...

ANNA (Ekaterina):

«Саша, ты дурак! Ты не можешь просто пойти к таким выдающимся людям. Они могли бы застрелить тебя, как собаку! Ты знаешь, кто это был?

MORFAR SASHA (Bernt):

Ja, diedusge! Det der var kronprinsesse Märtha av Norge og ungene hennes! Det er dem skipet har ventet på.

EKATERINA:

Really?

SASHA

Og akkurat i det de skal til å gå ned i båten, så river den ene lille jenta seg løs og kommer løpende mot meg og kaster seg rundt halsen - «Thank you so much!»

MARTE:

Anna got the bike on her tenth birthday. And she still has it!

SASHA:

Anna min. På den her sykkelen har æ frakta to prinsesser og en prins! Og det var før du fikk den, prinsessa mi! Tenk det!

ANNA (Ekaterina):

Это правда! На нем сидели две принцессы и один принц!

MARY:

Aibbas duohta!

ANNA (Ekaterina):

Sasha, du er gal! Du kan ikke bare gå bort til rike mennesker på den måten. De kunne ha skutt deg som en hund! Vet du hvem den kvinnen var?

MORFAR SASHA (Bernt):

Ja, selvfølgelig! Det der var kronprinsesse Märtha av Norge og ungene hennes! Det er dem skipet har ventet på.

EKATERINA:

Really?

SASHA

Og akkurat i det de skal til å gå ned i båten, så river den ene lille jenta seg løs og kommer løpende mot meg og kaster seg rundt halsen - «Tusen takk!»

MARTE:

Anna got the bike on her tenth birthday. And she still has it!

SASHA:

Anna min. På den her sykkel har æ frakta to prinsesse og en prins! Og det var før du fikk den, prinsessa mi! Tenk det!

ANNA (Ekaterina):

Это правда! На нем сидели две принцессы и один принц!

MARY:

Aibbas duohta!

MORFAR SASHA (Bernt):

To prinsesser og en prins, ja, stemmer det

ANNA (Ekaterina):

Точнее быть не может!

MARTE:

What a bike. One prince, two princesses and then Anna.

MARY:

At the Kultahovi Hotel in Inari, there is a photo in memory of Crown Princess Märtha of Norway and her children. The text says:

IVAR:

«Crown Princess Märtha of Norway and her children stayed here for one night 16th of August 1940.»

MORFAR SASHA:

And beneath that, there is a note, not so fancy, but absolutely readable:
And the day after they played with Sashas bike and had a really great time.

SANG – EKATERINA 1 vers av samme sangen som ved inngangen på scenen

MORFAR SASHA (Bernt):

To prinsesser og en prins, ja, stemmer det

ANNA (Ekaterina):

Точнее быть не может!

MARTE:

What a bike. One prince, two princesses and then Anna.

MARY:

På Kultahovi Hotel i Inari, finnes et fotografi til minne om kronprinsesse Märtha av Norge og barna hennes. Teksten sier:

IVAR:

«Kronprinsesse Märtha av Norge og hennes barn overnattet her 16. August i 1940.»

MORFAR SASHA (Bernt):

Og under det, er det en notis, ikke så fancy, men fullstendig lesbart:
Og dagen etter lekte de med Sashas sykkel og hadde det veldig moro.

SANG – EKATERINA 1 vers av samme sangen som ved inngangen på scenen

SCENE 5: NEGOTIATIONS

IVAR:

The year is 2015. There is a man outside the hotel in Nikel. It is Hayas father. Anna is coming.

THE REFUGEE: (Mary):

I've been looking for you.

ANNA (Ekaterina):

I am here.

THE REFUGEE (Mary):

I can see you're a good woman. You have to help us.

ANNA (Ekaterina):

Da

THE REFUGEE: (Mary):

We must cross the border. Before it gets too cold.

ANNA (Ekaterina):

I can't give just you the bike Это не я решаю.
Я просто обычный житель.
You have to pay for it.

THE REFUGEE: (Mary):

I am begging you. Please!

IVAR:

Jeg ber deg, sier han.
Det må skje nå, sier han.

SCENE 5: FORHANDLINGER

IVAR:

The year is 2015. There is a man outside the hotel in Nikel. It is Hayas father. Anna is coming.

FLYKTNINGEN (Mary):

Jeg har leitt etter deg.

ANNA (Ekaterina):

Jeg er her.

FLYKTNINGEN (Mary):

Jeg kan se at du er en god kvinne. Du må hjelpe oss

ANNA (Ekaterina):

Ja

FLYKTNINGEN (Mary):

Vi er nødt til å krysse grensa. Før det blir for kaldt.

ANNA (Ekaterina):

Jeg kan ikke bare gi deg sykkelen? Det er ikke opp til meg.
Jeg er bare en vanlig borger.
Du må betale for den.

FLYKTNINGEN (Mary):

Jeg ber deg. Vær så snill!

IVAR:

Jeg ber deg, sier han.
Det må skje nå, sier han.

THE REFUGEE (Mary):

Feel it in your heart.

пожалуйста, поймите мою ситуацию

BERNT

Du må forstå, sier han, vi må bort, sier han, vi kan ikke bli.

MARTE:

We don't belong here, he says.

BERNT (samisk):

Ja dál boahdá fárgga dálvi.

MARTE:

Winter is almost here.

ANNA (Ekaterina) :

Я знаю. I do understand.

Но ты тоже должен understand.

Я не могу просто так отдать тебе велосипед.

I am not the one who sets the prize.

THE REFUGEE (Mary):

\$ 300! \$ 300 for a bike that barely moves

ANNA (Ekaterina):

If you can find другой велосипед, a cheaper bike, который едет лучше, feel free.

THE REFUGEE (Mary):

You know I can't find another bike.

FLYKTNINGEN (Mary):

Kjenn etter i hjertet ditt.

Vær så snill (å forstå min situasjon).

BERNT

Du må forstå, sier han, vi må bort, sier han, vi kan ikke bli.

MARTE (engelsk):

We don't belong here, he says.

BERNT:

Og nå kommer snart vinteren.

MARTE:

Vinteren er snart her.

ANNA (Ekaterina):

Jeg vet det. Jeg forstår.

Men du må også forstå.

Jeg kan ikke bare gi deg sykkelen gratis.

Det er ikke jeg som bestemmer

FLYKTNINGEN (Mary):

\$ 300! \$ 300 for et vrak.

ANNA (Ekaterina) engelsk/russisk:

Hvis du kan få tak i en annen sykkel, en billigere sykkel, en som ruller bedre, så gjerne for meg.

FLYKTNINGEN (Mary):

Du vet at jeg ikke kan finne en annen sykkel.

ANNA (Ekaterina) engelsk/russisk:

No, then. *(på russisk)

(pause)

Двести долларов. I cannot go lower than that. It will cause me problems.

MARTE

200 dollar son dadjá.

BERNT:

200 dollar.

THE REFUGEE (MARY) (exploding):

Your goddamn greedy, money-sucking bitch.

ANNA (Ekaterina):

Well then. Я не могу ничего с этим поделать. This bike, - I got it from my djeduška Sasha. It means a lot to me.

MARTE:

And then her phone rings. Ja son ferte vástidit. It's her friend in Kirkenes calling.

BERNT:

And the refugee watches her back, as she walks away.

Musikalsk overgang. Kantelemusikk ligger under diktet

ANNA (Ekaterina) engelsk/russisk:

Nei, da så.

(pause)

\$ 200. Jeg kan ikke gå lenger ned i pris enn det. Jeg får problemer.

MARTE:

200 dollar sier hun.

BERNT:

200 dollar.

FLYKTNINGEN (Mary):

Din jævla grådige, pengegriske tispel!

ANNA (Ekaterina) russisk/ engelsk:

Da så. Det er ikke så mye jeg kan gjøre. Denne sykkelen, - jeg fikk den av bestefar Sasha. Den betyr mye for meg.

MARTE:

Og så ringer telefonen hennes. Og hun må svare den. Det er vennen hennes i Kirkenes som ringer.

BERNT:

And the refugee watches her back, as she walks away.

Musikalsk overgang. Kantelemusikk ligger under diktet

BERNT:

Bálgát. Bisánanbáikkít.

Rabas meara hádjá.

Sáddoborga.

Sálttemáhku njalmmis.

Šláhti.

Luottat luoddaguoras.

Ruovttuluotta.

Diedusge máhcán ruovttoluotta.

SCENE 6: THE WELL TO HELL – PART 1**IVAR:**

During the cold war, the area of Kirkenes –
Nikel -Zapoljarny was extremely important.
Täällä natolla ja neuvostoliitolla oli common
border.

MARY:

Lei radjeeanan supermaktaid gaskkas.

BERNT:

USA og Sovjet konkurrerte på alle områder:
militært, sportslig, vitenskapelig...

EKATERINA:

Da kappløpet om å nå først til månen var
avgjort, i USAs favør;

MARTE:

«one small step for man, one giant leap for
mankind» -

BERNT

Stier. Stoppesteder.

Lukten av åpent hav.

Virvlende sand.

Saltsmak.

Snøslaps.

Hjulspor i veikanten.

Tilbake.

Selvfølgelig kommer jeg tilbake.

SCENE 6: THE WELL TO HELL – PART 1**IVAR:**

Under den kalde krigen hadde området
rundt strekningen Kirkenes – Nikel –
Zapoljarny enorm betydning. Her hadde
NATO og Sovjet felles grense.

MARY:

Det var grenseland mellom supermaktene.

BERNT:

USA og Sovjet konkurrerte på alle områder:
militært, sportslig, vitenskapelig...

EKATERINA:

Da kappløpet om å nå først til månen var
avgjort, i USAs favør;

MARTE:

«one small step for man one giant leap for
mankind»

EKATERINA:

Так что это было точно здесь...

BERNT (norsk):

...rett over grensa ved Kirkenes...

IVAR:

...about 10 mil north of Zapoljarny by the Petstjenga-river...

EKATERINA:

...советские ученэ – russian scientists started drilling...для того, чтобы выиграть эту следующую эстафету:

MARY:

Kampen om å være den første til å nå inn til jordas kjerne.

MARTE:

Eatnama siskkimužžii.

EKATERINA):

Эксперты из более чем двадцати министерств секретно работали над развитием нового, and a buidling, twenty stores high, is built over the borehole

The project is called "Kolskaya sverkhglubokaya skvazhina".

ALLE:

The borehole «SG-3».

EKATERINA:

så var det akkurat her...

BERNT:

...rett over grensa ved Kirkenes...

IVAR:

...about 10 mil north of Zapoljarny by the Petstjenga-river...

EKATERINA (russisk):

...at sovjetiske forskere begynte å bore for å vinne den neste konkurransen:

MARY:

Kappløpet om å være den første til å nå inn til jordas kjerne.

MARTE:

Til jordens kjerne.

EKATERINA:

Eksperter fra mer enn tjue departementer jobber hemmelig med å utvikle nye, revolusjonære metoder, og en tjue etasjes høyblokk er bygd over borehullet.

Prosjektet blir kallt «Kolskaya sverkhglubokaya skvazhina».

ALLE:

Borehullet «SG-3».

MARY:

A 200-ton drill is lowered into the narrow, black hole. Ođđa technology is developed. New drill heads ráhkaduvvo. Ođđa drilling sand.

EKATERINA:

В 1974 году американцы достигли глубины в 9583 метра in Bertha Rogers hole.

IVAR:

Sanoitko Bertha Rogers hole?
Yhdeksäntuhattaviisisataakahdeksankymme ntäkolme metriä syvä?

EKATERINA:

Да! Дыра Берты Роджер в округе Вашита, штат Оклахома.
The Americans now have the record.
They stop.

Kort pause

Alle på ulike språk:

But the Soviets don't give up, they keep on drilling...
... and drilling...
... ja poraa...
... ja poraa...
... ja poraa...
Summer and winter.
Year after year.

MARY:

MARY:

Et 200-tonns bor senkes ned i det trange, svarte hullet. Ny teknologi utvikles. Nye borehoder. Ny boresand.

EKATERINA:

I 1974, klarer Amerikanerne å nå 9,583 meter ned i jorda i Bertha Rogers hullet.

IVAR:

Sa du Bertha Rogers hull?
9 583 meter dypt?

EKATERINA:

Ja! Bertha Rogers hull, - i Washita County, Oklahoma.
Amerikanerne har nå rekorden.
De stopper.

Kort pause

Alle på ulike språk:

Men Sovjeterne gir seg ikke, de fortsetter å bore...
... og bore...
... og bore...
... og bore...
... og bore...
Sommer og vinter.
År etter år.

MARY:

<p>At 3,000 meters deep, Russian scientists fuomášit a rock...</p> <p>BERNT: ...juste dego mannu geađgi – equal to the rocks found on the moon.</p> <p>IVAR: Kuukivi kolmentuhannen metrin syvyydessä.</p> <p>MARTE: Nehei...</p> <p>EKATERINA: Кто-то говорит, что они с луны.</p> <p>IVAR: No. It came from the interior of the earth.</p> <p>MARTE: At 6,700 meters deep, oppdager the scientists masse forskjellige microscopical fossiles. 2.7 billion år gamle, og still intakt.</p> <p>BERNT: De fortsetter down in the deep. It's getting hotter.</p> <p>MARY: Dutkit fuomášit bacterial life forms at 8 000 m depth, in temperatures eambo go 200 degrees centigrade.</p> <p>BERNT:</p>	<p>På 3,000 meters dyp, oppdager russiske forskere en stein...</p> <p>BERNT: ...akkurat som en månestein – som en stein funnet på månen.</p> <p>IVAR: En månestein på 3000 meters dyp.</p> <p>MARTE: Nehei...</p> <p>EKATERINA: Noen sier at den kom fra månen.</p> <p>IVAR: Nei. Den kom fra jordens indre</p> <p>MARTE: På 6,700 meters dyp, oppdager forskerne masse forskjellige mikroskopiske fossiler. 2.7 billion år gamle, og fremdeles intakte.</p> <p>BERNT: De fortsetter ned i dypet. Det blir varmere.</p> <p>MARY: Forskerne oppdager bakterielle organismer på 8 000 m dyp, i temperaturer på mer enn 200 grader.</p> <p>BERNT:</p>
---	---

<p>Det er ikke possible! – That´s not mulig!</p> <p>EKATERINA: На глубине с 9500 до 11000 метров они нашли золото. Store forekomster av GULL!</p> <p>IVAR: ... med a completely forskjellig composition than gold found maan pinalla</p> <p>BERNT: De passerer twelve thousand meters, og stopper a whole year to celebrate. Berømte mennesker og forskere besøker hullet. Famous people. Visit after visit after visit.</p> <p>MARY: De drillgohtet fas. The temperature is rising. Quickly. Báhkkaná.</p> <p>MARTE: The drill starts to break, crack. The rock changes, starting to behave like plastihkka. Bovrenráigi ii oru nu beare stuoris go geahččat dasa – dušše sulli ná viiddis: <i>(shows the size with a ring of rope (tau))</i> 21.4 cm diamehter, MUHTO, lea 12 262 mehtera čienjal.</p> <p>BERNT: 21.4. cm in diameter, 12 262 meter dypt The worlds deepest manmade hole.</p> <p>IVAR:</p>	<p>Det er ikke mulig! – Det går ikke an!</p> <p>EKATERINA: Fra 9,500 meter til 11,000 meters dyp, finner de gull. Store forekomster av GULL!</p> <p>IVAR: ...med en helt annen sammensetning enn gull funnet på jordens overflate.</p> <p>BERNT: De passerer tolv tusen meter, og stopper ett helt år for å feire. Berømte mennesker og forskere besøker hullet. Kjente mennesker. Besøk etter besøk etter besøk.</p> <p>MARY: Så begynner de å bore igjen. Temperaturen stiger. Raskt. Det blir varmere</p> <p>MARTE: Boret begynner å gå i stykker, brekker. Steinmassene endrer seg, begynner å oppføre seg som plastikk. Borehullet er ikke spesielt stort – bare cirka så bredt: <i>(viser størrelsen med et tau)</i> 21.4 cm i diameter, MEN, det er 12 262 meter dypt.</p> <p>BERNT: 21.4. cm i diameter, 12 262 meter dypt Verdens dypeste menneskeskapte hull</p> <p>IVAR:</p>
--	--

<p>Työntekijät aistivat ääntä, syvyyksistä heidän alapuoleltaan. A sound like screams from human beings...</p> <p>BERNT: ... like screams from millions of terrified people.</p> <p>ALLE (på hvert sitt språk): Whining. Moaning. Screaming.</p> <p>MARY: Terrified workers čorgejit rusttegiid. They do not want to continue.</p> <p>MARTE: Året er 1992.</p> <p>BERNT: The drilling pysähtyy, but scientist stay by the hole for 16 more years.</p> <p>EKATERINA: Экстракты и фрагменты для будущих научных исследований были подняты из шахты.</p> <p>IVAR: Elements for future science - a future world - noone can know anything about</p> <p><u>OVERGANG: ELLE – JENTA VED FJORDEN</u></p>	<p>Arbeiderne kan ane en lyd fra dypet under seg. En lyd som høres ut som skrik fra mennesker...</p> <p>BERNT: ... som skrik fra millioner av redde mennesker.</p> <p>ALLE (på hvert sitt språk): Whining. Moaning. Screaming.</p> <p>MARY: Vettskremte arbeidere pakker sammen verktøyene. De vil ikke fortsette lenger.</p> <p>MARTE: Året er 1992.</p> <p>BERNT: The drilling stops, but scientist stay by the hole for 16 more years.</p> <p>EKATERINA: Extracts, fragments-for future science is withdrawn from the hole.</p> <p>IVAR: Elements for something no-one can know anything about.</p> <p><u>OVERGANG: ELLE – JENTA VED FJORDEN</u></p>
--	---

MARTE:

På en skrent ved Varangerfjorden har ei jente tatt pause i bærplukkinga. Det er lenge siden. Lea vuodjagoalki - čakčamanu vuodjagoalki. Várjjetvuotna lea aibbas jaska. Sola varmer ennå. Ho ser lillebroren Ovlla leke i fjæra – løfter blikket mot horisonten. Hva er det som finnes der? Guhkin doppe. En dag skal hun reise dit. Bort fra det vesle huset med alle menneskene, slitet, alle som forteller henne hva hun skal gjøre. Duolmmastit ođđa gáddái.. Dra til en helt annen verden. Være helt alene, dušše oanehaš. Tenke nye tanker. Kjenne at verden er forunderlig og stor, ja nu ollu, ollu eanet. En dag.

SCENE 7: SUENNJEL.**MARTE:**

På en skrent ved Varangerfjorden har ei jente tatt pause i bærplukkinga. Dette skjer for lenge siden. Fjorden ligger september-blank, så langt øyet kan se. Sola varmer ennå. Hun ser lillebroren Ovlla leke i fjæra – løfter blikket mot horisonten. Hva finnes der, langt der ute? En dag skal hun reise dit. Bort fra det vesle huset med alle menneskene, slitet, alle som forteller henne hva hun skal gjøre. En dag skal ho gå i land, på andre sia, til en helt annen verden. Være helt alene, bare en liten stund. Tenke nye tanker. Kjenne at verden er forunderlig og stor, og så mye, mye mer. En dag.

SCENE 7: SUENNJEL.

MORFAR SASHA (Bernt):

Meanwhile, on the Russian side of the border, står æ, Sasha, by the shores of Notjaur. I am a little boy longing for my papa. Han, båtbyggeren Vasilij, er tatt av Stalins menn.

MARY:

In the late 1930s, Stalin háliidii gather all the fishermen and hunters in collectives.

IVAR:

Sashas father, Vasilij, refused.

MARTE:

Og ble sendt to one of the labor camps in Karelen, Sandarmokh, among thousands of others.

EKATERINA:

He was never to be seen again.

VALENTINA - MARY:

Min siida, Nuott'jávrgáttis jávká (jápmá) suinna.

MARTE:

...sa Valentina.

VALENTINA (MARY):

Min siida døde sammen med han.

EKATERINA:

...sa Valentina.

MORFAR SASHA (Bernt):

Samtidig med at jenta står der ved Varangerfjorden, står jeg, Sasha, på russisk sida av grensen. Jeg er en liten gutt som lengter etter faren sin. Han, båtbyggeren Vasilij, er tatt av Stalins menn.

MARY:

På slutten av 1930-tallet, ville Stalin samle alle fiskere og jegere i kollektiv.

IVAR:

Sashas father, Vasilij, nektet.

MARTE:

Og ble sendt til en av arbeidsleirene i Karelen, Sandarmokh, sammen med tusenvis av andre.

EKATERINA (russisk):

Han kom aldri tilbake derfra.

VALENTINA:

Min siida, ved Notjaur's bredder, dør sammen med han.

MARTE:

...sa Valentina.

Valentina (Mary):

Min siida døde sammen med han.

EKATERINA:

...sa Valentina.

VALENTINA (MARY)

Min ruovttoeatnamat eai gávdno šat.

Son ii leat šat.

IVAR:

Sier ho.

MORFAR SASHA (Bernt):

Papa. Min siida jápmá suinna.

EKATERINA:

Sier Sasha.

IVAR:

Two days after The Red Army arrest papa Vasilij, Sasha and his mother row across the lake. He menevät Suennjeliin, to their relatives in Finland. The year is 1938. It is illegal to cross the border.

VALENTINA (Mary) :

Dat manna bures.

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg sitter i dørken av båten, tvholder på hunden min så ingen skal se at jeg gråter. Mamma ser det likevel.

VALENTINA (Mary):

Dat manna bures. Ále čiero, Saššažan. Ean jávke guhka. Ja moai letne ovttas.

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:**VALENTINA (MARY):**

Landet vi levde i er borte.

Han er ikke mer

IVAR:

Sier ho.

MORFAR SASHA (Bernt):

Papa. Vår siida dør sammen med han.

EKATERINA:

Sier Sasha.

IVAR:

To dager etter at Den Røde Arme arresterer pappa Vasilij,ror Sasha og moren over vannet. De skal til Suenjel, til slektingene sine i Finland. Året er 1938. Det er forbudt å krysse

VALENTINA (Mary):

Det går bra.

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg sitter i dørken av båten, tvholder på hunden min så ingen skal se at jeg gråter. Mamma ser det likevel.

VALENTINA (Mary):

Det går bra. Ikke gråt, Sasha min. Vi blir ikke lenge borte. Og vi to er sammen.

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

Suenjel er ikke så ille. Siessa lea siivui.
Menneskene snille. Jeg prøver å være snill.
Men om kveldene tørker tantes ku tårene
mine med halen når jeg melker henne

VALENTINA (Mary):

Nie fal, bártnážan. Don leat nu čeahppi.

IVAR:

In the village is an old fiddleplayer.

*Her begynner kantelelyd, ligger under helt til
den finske soldaten kommer*

MORFAR SASHA (Bernt) norsk/samisk:

I utkanten av bygda ligger en liten hytte,
doppe orru Feodor, boares unna áddjáš,
med stort, bustet skjegg og lysende blå
øyne. En dag roper han på meg „Kom her
gutten min, så skal jeg vise deg noe.»

IVAR:

Salaisuus.

EKATERINA:

Секрет.

MORFAR SASHA (Bernt):

Jeg trår over dørstokken i den vesle hytta,
sávdnjilan muohttaga eret. Det lyser fra
ildstedet. På veggene henger det feler –
in leat goassege oaidnan nu olu fiddjoliid.
Felene fyller alle veggene, alle skapene.
Feodor plukker dem frem, okta ja nuppi.

Suenjel er ikke så ille. Tante er snill.
Menneskene snille. Jeg prøver å være snill.
Men om kveldene tørker tantes ku tårene
mine med halen når jeg melker henne.

VALENTINA (Mary):

Sånn ja, gutten min. Du er så flink.

IVAR:

In the village is an old fiddleplayer.

*Her begynner kantelelyd, ligger under helt
til den finske soldaten kommer*

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

I utkanten av bygda ligger en liten hytte, der
bor Feodor. En liten, gammel mann med
stort, bustet skjegg og lysende blå øyne. En
dag roper han på meg „Kom her gutten min,
så skal jeg vise deg noe.»

IVAR:

En hemmelighet.

EKATERINA:

En hemmelighet.

MORFAR SASHA (Bernt) :

Jeg trår over dørstokken i den vesle hytta,
rister av meg snøen. Det lyser fra ildstedet.
På veggene henger det feler –
jeg har aldri sett så mange feler.
Felene fyller alle veggene, alle skapene.
Feodor plukker dem frem, en etter en.

De to neste replikkene ligger under neste replikk til Sasha

IVAR på finsk:

Tämä viulu soittaa surua, tämä soittaa iloa.

EKATERINA på russisk:

Эта скрипка играет горе, эта - радость.

MORFAR SASHA (Bernt):

«Katso poika, eikö se ole kaunis? Kuunella, de spiller forskjellig alle sammen. Denne spiller sorg, denne glede. Prøv denne.»

Det hvite skjegget hans gynger når han legger fela til kinnet, viser meg grepene. Diibmu diimmu manjŝ čohkkajetne ovttas, kveld etter kveld. Fingrene mine begynner å finne tak i tonene – melodiene. De danser mot tømmerveggene.

IVAR:

Niin kauan kuin viulu soi, tietää pelimanni, että toivoa on.

MARY:

Alle har sin hemmelighet. Sitt språk.

MORFAR SASHA (Bernt):

Feodor spiller. Han gir meg ei av felene sine. Mun čuojahan. Det er som om verden utenfor forsvinner. Det lysner, våren er rett rundt hjørnet. Olmmoš vuoigna geahppaseappot. En kveld etter kveldsstellet sitter jeg og spiller for kuene...

Kantelelyd

De to neste replikkene ligger under neste replikk til Sasha

IVAR:

Denne fela spiller sorg, denne spiller glede.

EKATERINA:

Denne fela spiller sorg, denne spiller glede.

MORFAR SASHA (Bernt):

«Se gutt, er den ikke vakker? Hør, de spiller forskjellig alle sammen. Denne spiller sorg, denne glede. Prøv denne.»

Det hvite skjegget hans gynger når han legger fela til kinnet, viser meg grepene. Time etter time sitter vi sammen, kveld etter kveld. Fingrene mine begynner å finne tak i tonene – melodiene. De danser mot tømmerveggene.

IVAR:

Så lenge fela låter så vet spillemannen at det finnes håp.

MARY:

Alle har sin hemmelighet. Sitt språk.

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

Feodor spiller. Han gir meg ei av felene sine. Jeg spiller. Det er som om verden utenfor forsvinner. Det lysner, våren er rett rundt hjørnet. Pusten går lettere i brystet. En kveld etter kveldsstellet sitter jeg og spiller for kuene...

Kantelelyd

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Mitä helvettä te täällä teette?

MARTE:

The Finnish State Police, Valpo, has found them.

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Piilotteletteko te täällä kommareita?

MORFAR SASHA (Bernt):

Vi bare hjelper tante. Mii veahkehit siesa omiiguin. Son lea leaska, hun klarer seg ikke alene.

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Siis te teette niin! No katotaanpas sitten. Ihmissaastaa. Teikäläisiin ei voi koskaan luottaa. Helvetin lutikat.

MORFAR SASHA (Bernt):

Vi får med oss litt tørket gjedde og litt sennegress.

MARTE:

Dat lea buot.

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Näh! Liikettä! Hypätkää autoon!

MORFAR SASHA (Bernt):

De stuer oss sammen på en lastebil, tar oss med til avhør.

MARTE:

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR)

Hva i helvete gjør dere her?

MARTE:

Den finske etterretningstjenesten, Valpo, har funnet dem..

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Skjuler dere kommunistjævler?

MORFAR SASHA (Bernt):

Vi bare hjelper tante. Hjelper henne med husdyra. Hun er enke, hun klarer seg ikke alene.

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Så det gjør dere! Det skal vi nå se på. Elendige pakk. Man kan aldri stole på dere. Helvetes lus.

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

Vi får med oss litt tørket gjedde og litt sennegress.

MARTE:

Det er alt.

FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR):

Nå!! Raska på! Kom dere opp på bilen!

MORFAR SASHA (Bernt) norsk:

De stuer oss sammen på en lastebil, tar oss med til avhør.

MARTE:

<p>Stucked on a truck. As cows.</p> <p>MARY: Dat manna bures. Letne dás ovttas.</p> <p>MARTE: From the truck they can see the flames. Feodors cabin is burning.</p> <p>EKATERINA: Дома горят</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt): Alle felene brenner.</p> <p>MARY: Visot buollá!</p> <p>FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR): Turvat kiinni nyt saatana.</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt): Det begynner å regne. Šnjoarra. Mamma holder hânda mi i skjul. Doalla čavgadit.</p> <p>MARY: Dat manna bures. Letne ovttas.</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt): Nede ved elva klarer jeg å hoppe ned fra lasteplanet, I run into the woods. Soalddahat eai fuomáš mu. Jeg ser at eadni vil rope, muhto son ii daga dan. Jeg ser aldri mamma igjen. Jeg har bestemt meg. Áiggon ruoktut. Hele veien hjem. Nuott`jaurii. Dette er mitt land. Dat manna bures. Jeg skal klare det. I</p>	<p>Stuet sammen på en lastebil. Som kyr.</p> <p>MARY: Det går bra. Vi er her sammen.</p> <p>MARTE: Fra lasteplanet ser de flammene. Feodors hytte brenner.</p> <p>EKATERINA; Husene brenner</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt): Alle felene brenner</p> <p>MARY: Alt brenner.</p> <p>FINSK ETTERETNINGSSOLDAT (IVAR): Hold kjeft, for faen.</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt): Det begynner å regne. Øser ned. Mamma holder hânda mi i skjul. Klemmer den i sin.</p> <p>MARY: Det går bra. Vi er her sammen.</p> <p>MORFAR SASHA (Bernt) norsk: Nede ved elva klarer jeg å hoppe ned fra lasteplanet, springer inn i skogen. Soldatene enser meg ikke. Jeg ser at mor vil rope, men hun gjør det ikke. Jeg ser aldri mamma igjen. Jeg har bestemt meg. Jeg skal hjem. Hele veien hjem. Til Nuott`jaur. Dette er mitt land. Det går bra. Jeg skal</p>
---	--

<p>sekken har jeg Feodors fele, den han ga til meg.</p> <p>MARTE: Ja hän onnistui, he got all the way home, to Nuottjaur.</p> <p><i>MUSIKK</i></p> <p>MARTE: Iditmierka badjaneme jávrris.</p> <p>IVAR Savua matalaista hirsimökeistä</p> <p>EKATERINA (russisk): Et vaskefat lent mot en stein</p> <p>MARY (samisk): Beaivvesuotnjarat áhku goad̄is.</p> <p>BERNT: Ruovttoluotta Mun mahccen Diedusge mahcan ruovttoluotta Til Nuotjavr</p> <p>IVAR: But times were changing.. Modern times were coming..</p> <p>SANG</p> <p>IVAR forts: In the mid-sixties the whole upper part of Tuloma river was dammed up to build a power plant Nuô'ttjäu'rr was put vedenalainen.</p>	<p>klare det. I sekken har jeg Feodors fele, den han ga til meg.</p> <p>MARTE: And he managed, he got all the way home, to Nuottjaur.</p> <p><i>MUSIKK</i></p> <p>Morgentåke som letter fra vannet.</p> <p>Røyk fra lavreiste tømmerkoier.</p> <p>Et vaskefat lent mot en steinhelle</p> <p>Solstrålene i bestemors vindu</p> <p>BERNT: Tilbake. Jeg kom tilbake. Selvfølgelig kom jeg tilbake. Til Nuotjavr</p> <p>IVAR: But times were changing..Modern times were coming..</p> <p>SANG</p> <p>IVAR forts: In the mid-sixties the whole upper part of Tuloma river was dammed up to build a powerplant Nuô'ttjäu'rr was put under water.</p>
--	---

MARTE:

Det var en ingeniørteknisk bragd, som også included bygginga av en lakseheis. Planen var at laksen voluntarily skulle fraktes i heis opp den 66 meter høye demningen. Luosat eai háliidan dan, laksen ville ikke det og laksestammen er i dag utdødd.

BERNT:

Nuô'ttjäu'rr! Mitt barndoms paradís – i dag er det det største vannmagasinet på Kola - 745 km².

60 homes hidden beneath the surface

VALENTINA (Mary):

En blank overflate.

MARTE :

Sixty homes buried under tons of water

EKATERINA:

Nostalgí! Det er en luksus vi ikke har råd til. Nothing lasts forever!

Нам нужно было электричество для промышленности, для домов, для магазинов. Vannmagasinet gir enorme mengder kraft. Vi blir et moderne samfunn

MARY:

Oaččuimet buoret geainnuid ođđa gávpogiid gaskka.

IVAR:

Parempaa kommunikointia.

MARTE:

Det var en ingeniørteknisk bragd, som også inkluderte bygginga av en lakseheis. Planen var at laksen frivillig skulle fraktes i heis opp den 66 meter høye demningen. Det ville ikke laksen og laksestammen er i dag utdødd.

BERNT:

Nuô'ttjäu'rr! Mitt barndoms paradís – i dag er det det største vannmagasinet på Kola – 745 km².

60 homes hidden beneath the surface.

VALENTINA (Mary):

En blank overflate.

MARTE:

Seksti hjem begravd under vannmassene

EKATERINA:

Nostalgí. Det er en luksus vi ikke har råd til. Ingenting varer evig.

Vi trengte strøm til industrien, til husene, til butikkene. Vannmagasinet gir enorme mengder kraft. Vi blir et moderne samfunn

MARY:

Vi fikk bedre veier mellom de nye byene.

IVAR:

Bedre kommunikasjon.

MARTE:

Endelig ble det mulig å leve som et menneske, **og forstå hverandre** (samisk)

BERNT:

Nå snakker jo alle det samme språket.

Ekko på engelsk:

Now we all speak the same language

MELLOMSPILL. Publikum får en gave og får snakke sammen.

SCENE 6 I`M IN LOVE WITH A FAIRYTALE**ANNA (Ekaterina):**

HAYA and her father are still staying at the hotel in Nikel. I am teaching her to ride the bike. She learns so fast!

THE REFUGEE (Mary):

You can't be serious. \$ 200 for this?

It's a wretch!

I don't have that much money!

They told us that things would be different here.

They told us that the border was open!

I spent all our money on our trip here.

We cannot stay!

MARTE:

Endelig ble det mulig å leve som et menneske, og forstå hverandre.

BERNT:

Nå snakker jo alle det samme språket.

Ekko på engelsk:

Now we all speak the same language

MELLOMSPILL. Publikum får en gave og får snakke sammen.

SCENE 6 I`M IN LOVE WITH A FAIRYTALE**ANNA (Ekaterina):**

HAYA og faren hennes er fremdeles på hotellet i Nikel. Jeg lærer henne å sykle. Hun lærer fort!

THE REFUGEE (Mary):

You can't be serious. \$ 200 for this?

It's a wretch!

I don't have that much money!

They told us that things would be different here.

They told us that the border was open!

I spent all our money on our trip here.

We cannot stay!

<p>ANNA (Ekaterina): Poor child Her father keeps saying the same things. Снова и снова. I cheer her up. That's what I do. I teach her my тоя любимая песня: Москва! Eurovision Song Contest 2009! «It's time for song number 20: Aleksander Rybak, Norway. Oh my God! Он взошёл на сцену. ▸</p> <p>BERNT: What a smile! What eyes!!</p> <p>MARY (samisk): Dego dat uhca nieiddaš feaskaris!</p> <p>ANNA (Ekaterina): Alexander Rybak!</p> <p>MARTE: Incredibly beautiful eyes!</p> <p>MARY and BERNT (synger): «I'm in love with a fairytale, even though it hurts! And I don't care if I lose my mind, I'm already cursed!»</p> <p>IVAR: The hallingdancers, hyppääminen ja pomppiminen dego sirkus-acrobahtat!</p> <p>MARTE: The little girl watches Anna.</p>	<p>ANNA (Ekaterina): Stakkars barn. Faren hennes gjentar de samme tingene, igjen og igjen. Jeg munttrer henne opp. Det er det jeg gjør. Jeg lærer henne min favorittsang. Moscow! Eurovision Song Contest! «It's time for song number 20: Aleksander Rybak, Norway. Oh my God! He enters the stage.</p> <p>BERNT: What a smile! What eyes!!</p> <p>MARY: Like the little girl in the hallway!</p> <p>ANNA (Ekaterina): Alexander Rybak!</p> <p>MARTE: Incredibly beautiful eyes!</p> <p>MARY and BERNT (synger): «I'm in love with a fairytale, even though it hurts! And I don't care if I lose my mind, I'm already cursed!»</p> <p>IVAR: Hallingdanserne hopper og spretter over hele scenen – som sirkus akrobater!</p> <p>MARTE: The little girl watches Anna.</p>
---	---

MARY:

Son čáibmagoahta.

(MARTE ler)

ANNA (Ekaterina):

And then, the Aleksandrov Red Army choir

They “march” together

ANNA (Ekaterina):

And then the girl band Tatu!

MARTE/EKATERINA:

(singing) “They’re not gonna get us, They’re not gonna get us!»

BERNT:

12 points for Norway! 12 points de Norvége!

MARTE/EKATERINA:*(singing)*

“They’re not gonna get us, They’re not gonna get us!»

ANNA (Ekaterina):

Oh!! Look at that smile on her face.

BERNT:

Sier Anna.

ANNA (Ekaterina):

Теперь она так счастлива, Хайя

MARTE:

Happy Haya, happy Anna

MARY:

Hun begynner å le.

(MARTE ler)

ANNA (Ekaterina):

Og så: the Aleksandrov Red Army kor!

De liksom-marsjerer

ANNA (Ekaterina):

And then the girl band Tatu!

MARTE/EKATERINA:

(singing) “They’re not gonna get us, They’re not gonna get us!»

BERNT:

12 points for Norway! 12 points de Norvége!

MARTE/EKATERINA:*(singing)*

“They’re not gonna get us, They’re not gonna get us!»

ANNA (Ekaterina):

Oh!! Look at that smile on her face.

BERNT:

Sier Anna.

ANNA (Ekaterina):

She is so happy now, Haya

MARTE:

Happy Haya, happy Anna

THE REFUGEE (Mary):

We just have to cross the border.
We need a bike to cross the border.
My princess (dochka) needs a bike to cross the border.

MARTE joiker

SCENE 8: Å KRY SSE EN FJORD**IVAR:**

A long time ago a young girl is standing on the shore of the Varanger fjord,

MORMOR JELENA (MARTE):

Dalle lei mu namma Elle. Den gangen var jeg bare ei jente på en skrent ved Varangerfjorden. Jeg så på lillebroren min, Ovlla, som lekte – så utover fjorden.

En dag skulle jeg reise dit – trå ut på ei strand på andre sia...

Åtte søsken var vi, eatni viesus, hjemme hos ho mamma. Jeg var nest yngst, bare Ovlla er yngre enn meg. Vi lå bak naustet, Ovlla og jeg. Leimme alo son ja mun.

Det va krig. Vi så på flyene som kom inn over Kirkenes. Noe rørte på seg, langt der ute.

MARY:

Et svart, tungt røykteppe ligger over byen. Dumpe smell får lufta til å dirre.

THE REFUGEE (Mary):

We just have to cross the border.
We need a bike to cross the border.
My princess (daughter) needs a bike to cross that border.

MARTE joiker

SCENE 8: Å KRY SSE EN FJORD**IVAR:**

A long time ago a young girl is standing on the shore of the Varanger fjord,

MORMOR JELENA (MARTE):

Den gangen het jeg Elle. Den gangen var jeg bare ei jente på en skrent ved Varangerfjorden. Jeg så på lillebroren min som lekte – så utover fjorden.

En dag skulle jeg reise dit – trå ut på ei strand på andre sia...

Åtte søsken var vi, hjemme hos ho mamma. Jeg var nest yngst, bare Ovlla er yngre enn meg. Vi lå bak naustet, Ovlla og jeg. Det var alltid han og jeg. Det var krig.

Vi så på flyene som kom inn over Kirkenes. Noe rørte på seg, langt der ute.

MARY:

Et svart, tungt røykteppe ligger over byen. Dumpe smell får lufta til å dirre.

MORMOR JELENA (MARTE):

Naboen vår har partisaner i kjelleren.
Det er hemmelig, muhto moai Ovlain letne oaidnán sin. Sii bohtet ikke eahkedis. I går.
Vi eter sildegrynssuppa som ho mamma koker til det velter seg i munnen. Turnips stekt i tran. Ovlla vuovssada.
«Vi kan ikke bare være her. Ferte dáhkat juoida.» «Vi reiser over.»
«De fal! Vi blir med våre tovaritsj på østsia av fjorden.» «Bare vent til de får samla troppene.-Vi skal nok ta dem» - hvisker vi til hverandre. Passer på at ingen hører oss.

MARY:

Lea geassi.

MORMOR JELENA (MARTE):

Vi er klare. Letne gergosat.

IVAR:

«Vi skal ikkje ha nokka jentunge med oss.»

MORMOR JELENA (MARTE):

“Lean atten år! Ovlla er 15!”

MARY

Nuoraidguovttus eaba vuollán. Leaba nu nuorat, nu nággárat. Så unge. Så sta. Áigoba fárrui.

MORMOR JELENA (MARTE):

Naboen vår har partisaner i kjelleren.
Det er hemmelig, men Ovlla og jeg har sett dem. De kom i går kveld.
Vi eter sildegrynssuppa som ho mamma koker til det velter seg i munnen. Turnips stekt i tran. Ovlla kaster det opp..
«Vi kan ikke bare være her. Vi må gjøre noe.» «Vi reiser over.»
«Ja! Vi blir med våre tovaritsj på østsia av fjorden.» «Bare vent til de får samla troppene. Vi skal nok ta dem» - hvisker vi til hverandre. Passer på at ingen hører oss.

MARY:

Det er sommer.

MORMOR JELENA (MARTE):

Vi to er klare.

IVAR:

«Vi skal ikkje ha nokka jentunge med oss.»

MORMOR JELENA (MARTE):

“Jeg er atten år! Ovlla er 15!”

MARY:

De to ungdommene gir seg ikke.
De er så unge, så sta.
Vil være med.

MORMOR JELENA (MARTE):

I det vi skal legge i fra, kommer ho mamma, eadni, ut på trappa. Ho bare står der.

Ser så liten ut. Han Ovlla ser på meg, så tar han sats, hopper over ripa.

“Ean sáhte dušše guođđit su!”

Æ e aleina. Båten glir fra land.

(hvisker til seg selv)

“Ándagassi, eadni.

EKATERINA (norsk/russisk):

Немецкий конвой, шедший по заливу, просто позволил им пройти мимо.

Tysk konvoi, de lar den dra forbi.

MARY:

Sii bisánu suolu duohken, venter litt.

De bidjet vutnii.

EKATERINA:

En patruljebåt nærmer seg:

BERNT:

“Was machen Sie hier? Antworten!”

MORMOR JELENA (MARTE):

«Vi skal... nür samle das rekved.

Es is Kalt. Brennholz und Fish. Für Mama.»

MARY (samisk):

Patruljefánu luoittá sin meaddel.

Jakobsnes šáddá unnit aht unnit sin

duogabealde. Jávkka.

MORMOR JELENA (MARTE):

I det vi skal legge i fra, har ho mamma kommet ut på trappa. Ho bare står der.

Ser så liten ut. Han Ovlla ser på meg, så tar han sats, hopper over ripa.

Vi kan ikke bare reise ifra ho!

Æ e aleina. Båten glir fra land.

(hvisker til seg selv)

Tilgi meg, mamma.

EKATERINA:

Det går en tysk konvoi ute i fjorden, de lar den dra forbi.

MARY:

De stopper bak holmen. Venter litt.

Så legger de ut på fjorden.

EKATERINA:

En patruljebåt nærmer seg:

BERNT:

«Hva gjør dere her? Svar!»

MORMOR JELENA (MARTE):

«Vi skal... bare samle rekved.

Det er så kaldt. Ved og fisk. Til mamma.»

MARY:

Patruljebåten slipper dem forbi.

Jakobsnes blir mindre og mindre bak dem.

Forsvinner.

EKATERINA:

Начало смеркаться.

IVAR:

Været er greit – litt sjøgang, men de har sett det verre.

MORFAR SASHA (BERNT):

Vi kan så vidt skimte den vesle sjarken langt der inne – en prikk som nærmer seg.

MORMOR JELENA (MARTE):

Det er mye rekved, vi fyller båten. I fall noen skulle stoppe oss. Ute i havet er det urolig, trefninger mellom tyskerne og russen, men vi bryr oss ikke.

MORFAR SASHA (BERNT):

Det er vår fjord.

EKATERINA:

Это наш фьорд.

MORMOR JELENA (MARTE):

Lea min vuotna.

IVAR:

Se on meidän vuonomme.

MORFAR SASHA (BERNT):

Det vi får, får vi fra fjorden.

MORMOR JELENA (MARTE):

Den tilhører oss, og vi tilhører den.

Det kan de aldri ta fra oss.

EKATERINA:

Det begynner bli skumt.

IVAR:

Været er greit – litt sjøgang, men de har sett det verre.

MORFAR SASHA (BERNT):

Vi kan så vidt skimte den vesle sjarken langt der inne – en prikk som nærmer seg.

MORMOR JELENA (MARTE):

Det er mye rekved, vi fyller båten. I fall noen skulle stoppe oss. Ute i havet er det urolig, trefninger mellom tyskerne og russen, men vi bryr oss ikke.

MORFAR SASHA (BERNT):

Det er vår fjord.

EKATERINA:

Det er vår fjord.

MORMOR JELENA (MARTE):

Lea min vuotna.

IVAR:

Det er vår fjord.

MORFAR SASHA (BERNT):

Det vi får, får vi fra fjorden.

MORMOR JELENA (MARTE):

Den tilhører oss, og vi tilhører den.

Det kan de aldri ta fra oss.

<p>EKATERINA: I det fjerne kan de skimpte Vayda-Guba, på Russisk side, 4-5 timer unna.</p> <p>MARY: Doppe sis leat verddet, fuolkkit.</p> <p>IVAR: Sukulaisia. Tovereita.</p> <p>MORFAR SASHA (BERNT): Vinden øker på. Bårene blir tyngre. De kommer nærmere.</p> <p>EKATERINA: Они прошли больше середины пути. И вдруг раздался взрыв.</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): Jeg ligger i fjorden, isvannet trenger seg inn gjennom klærne. Jeg forsøker å svømme, men klarer ikke. «Dál jáman».</p> <p>MORFAR SASHA (BERNT): Vi ser at de går i lufta. Skipperen gir full gass. Sjarken er knust til pinneved.</p> <p>SJØMENN (BERNT/ MARY/ IVAR) <i>div språk:</i> «Человек за бортом! Больше к правому борту! Хватай!» Folk i sjøen Ihmisiä veden varassa Dohppe gittá!</p>	<p>EKATERINA: I det fjerne kan de skimte Vayda-Guba, på Russisk side, 4-5 timer unna.</p> <p>MARY: Der har de venner, slektninger.</p> <p>IVAR:: Slektninger. Kamerater</p> <p>MORFAR SASHA (BERNT): Vinden øker på. Bårene blir tyngre. De kommer nærmere.</p> <p>EKATERINA: De er kommet mer enn midtveis. Plutselig smeller det.</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): Jeg ligger i fjorden, isvannet trenger seg inn gjennom klærne. Jeg forsøker å svømme, men klarer ikke. «Nå dør jeg».</p> <p>MORFAR SASHA (BERNT): Vi ser at de går i lufta. Skipperen gir full gass. Sjarken er knust til pinneved.</p> <p>SJØMENN (BERNT/ MARY/ IVAR): «Det ligger folk i sjøen! Mer mot styrbord! Ta tak!»</p>
--	--

MORMOR JELENA (MARTE):

Da jeg våkner opp, sitter han der –
doalla mu gieđas..

MORFAR SASHA (BERNT):

«Kak dela? Jeg heter Sasha. Dat manna
bures.

MORMOR JELENA (MARTE):

Så blir alt borte.

MARY:

Mearra sihkku buot eret.

EKATERINA:

Ни звука. Ни следа. Никого..

MARY:

En blank overflate.

Eai makkárge luottat.-

MORMOR JELENA (MARTE):

Jeg snakker aldri mer om dem, -
in Ovlla birra inge eatni birra.
Det blir liksom aldri tid for det.

MORFAR SASHA (BERNT):

Du blir min Jelena. Annas babusjka. Jenta
fra Varanger-fjorden finnes ikke mer.

”La oss drømme! Men på den betingelse at
vi tror seriøst på drømmen, at vi observerer
virkeligheten og knytter sammen
observasjoner og drøm, at vi virkeliggjør vår
fantasi samvittighetsfullt! Å drømme er
nødvendig.»

MORMOR JELENA (MARTE):

Da jeg våkner opp, sitter han der og holder
handa mi.

MORFAR SASHA (BERNT):

«Hvordan har du det? Jeg heter Sasha.
Det går bra.

MORMOR JELENA (MARTE):

Så blir alt borte.

MARY:

Sjøen visker bort alt.

EKATERINA:

Ingen lyder. Ingen spor. Ingen.

MARY:

En blank overflate.

Ingen spor.

MORMOR JELENA (MARTE):

Jeg snakker aldri mer om dem, -
hverken om han Ovlla eller ho mamma.
Det blir liksom aldri tid for det.

MORFAR SASHA (BERNT):

Du blir min Jelena. Annas babusjka. Jenta
fra Varanger-fjorden finnes ikke mer.

(Leninsitat:)

”La oss drømme! Men på den betingelse at
vi tror seriøst på drømmen, at vi observerer
virkeligheten og knytter sammen
observasjoner og drøm, at vi virkeliggjør vår
fantasi samvittighetsfullt! Å drømme er
nødvendig.»

EKATERINA (russisk)

”Давайте мечтать! Но при условии, что мы серьезно верим в мечту, что мы наблюдаем реальность и связываем наблюдения и сны, что мы сознательно реализуем свое воображение! Мечтать необходимо.»

SCENE 9: THE WELL TO HELL PART 2:

ANNA (EKATERINA):

I told you, my father was an инженер.
At the Kola superdeep borehole. Until 2008.
It became a kind of навязчивая идея.
Он почти не возвращался домой.
He was with his colleagues all the time, the researchers, the engineers.

It's always about money. Always.
Какие-то вещи не меняются никогда.
Everything has its prize.
Some people pretend they don't understand.

MARTE:

Han gir seg ikke, Hayas far.

BERNT:

You are a good woman, sier han.

MARY:

Dytter datteren foran seg.

EKATERINA

”La oss drømme! Men på den betingelse at vi tror seriøst på drømmen, at vi observerer virkeligheten og knytter sammen observasjoner og drøm, at vi virkeliggjør vår fantasi samvittighetsfullt! Å drømme er nødvendig.»

SCENE 9: THE WELL TO HELL PART 2:

ANNA (EKATERINA):

I told you, my father was an engineer.
At the Kola superdeep borehole. Until 2008.
Det ble en slags besettelse.
Han kom nesten ikke hjem mer.
Han var sammen med kollegaene sine hele tiden, med forskerne, ingeniørene.

Det handler alltid om penger. Alltid.
Noen ting forandrer seg aldri.
Alt har sin pris.
Noen mennesker later som om de ikke forstår..

MARTE:

Han gir seg ikke, Hayas far.

BERNT:

Du er en god kvinne, sier han.

MARY:

Dytter datteren foran seg.

BERNT:

Ty dobraja. Du vil give us the bike.

MARY:

Sier han til Anna. Ser henne inn i øynene.

BERNT:

It's for Haya. Moja dochka

MARTE:

She is really special. She makes us hear the wonders of the world. The sound of snow.

BERNT:

...he says.

ANNA (EKATERINA):

Я жечь как устала от этого всего.

Итак, я спрашиваю Хайю: Do you know if your dad has got the money?

HAYA (MARTE):

Mmm... No... don't know about any money.

MARY:

Dadjá Haya.

ANNA (EKATERINA):

So, I decide to take her there. To the hole.

Я говорю ей: I'm going to show you something very special.

HAYA (MARTE):

Sjtå?

BERNT:

Du er snill. Du vil gi oss sykkelen.

MARY:

Sier han til Anna. Ser henne inn i øynene.

BERNT:

Den er til Haya. Min datter.

MARTE:

Hun er spesiell. Hun får oss til å høre verdens under. Lyden av snø.

BERNT:

...sier han.

ANNA (EKATERINA):

Jeg blir så lei av det.

Så jeg spør Haya:

Vet du om faren din har pengene?

HAYA (MARTE):

Mmm... Nei... jeg vet ingenting om penger.

MARY:

Sier Haya.

ANNA (EKATERINA):

Så jeg bestemmer meg for å ta henne med dit. Til hullet. Jeg sier: Jeg har tenkt å vise deg noe veldig spesielt.

HAYA (MARTE):

Hva?

<p>BERNT: The little girl doesn't want to go.</p> <p>ANNA (EKATERINA): It's a hole. It's the deepest hole in the world. It's ok.</p> <p>BERNT: ...says Anna.</p> <p>ANNA (EKATERINA): I've been there many times. Знаете, мой отец был инженером.</p> <p>HAYA (MARTE): Oh.</p> <p>BERNT: Says Haya and looks up.</p> <p>HAYA (MARTE): I don't want to see.</p> <p>ANNA (EKATERINA): And then we go.</p> <p>IVAR: The Kola superdeep borehole. Tutkimusasema SG3 continues until 2008. Then the station closes down, due to lack of money.</p> <p>BERNT: The hole is closed. Sveisejuvvon.</p>	<p>BERNT: Den vesle jenta har ikke lyst å dra.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Det er et hull. Det er verdens dypeste hull. Det er ok.</p> <p>BERNT: ...sier Anna.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Jeg har vært der mange ganger. Min far var en ingeniør, vet du.</p> <p>HAYA (MARTE): Oh.</p> <p>BERNT: Sier Haya og ser opp..</p> <p>HAYA (MARTE): Jeg tror ikke jeg vil ikke se det.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Og så drar vi.</p> <p>IVAR: The Kola superdeep borehole. The research station SG3 continues until 2008. Then the station closes down, due to lack of money.</p> <p>BERNT: The hole is closed. Welded.</p>
---	---

MARTE:

Covered by a rusty lid, lea ain dieppe,
almost hidden by scrap metal,

MARY:

...mieskan huksenmaterialat,

MARTE:

...oppsmuldra betong.

HAYA (MARTE):

What is this place?

BERNT:

Sier Haya.

ANNA (EKATERINA):

My papa used to take me here.

It's a very special place.

MARY:

Den lille jenta blir veldig stille.

HAYA (MARTE):

I don't like it here.

BERNT:

She says

HAYA (MARTE):

I want to go home.

MARY:

She says.

MARTE:

Covered by a rusty lid, it's still there, almost
hidden by scrap metal,

MARY:

distorted building materials,

MARTE:

crumbling concrete.

HAYA (MARTE):

Hva er dette for et sted?

BERNT:

Sier Haya.

ANNA (EKATERINA):

Min far brukte å ta meg med hit.

Det er et spesielt sted.

MARY:

Den vesle jenta blir veldig stille.

HAYA (MARTE):

Jeg liker meg ikke her.

BERNT:

Sier hun.

HAYA (MARTE):

Jeg vil hjem.

MARY:

Sier hun

ANNA (EKATERINA):

This is the deepest manmade hole on earth...

BERNT:

...sier Anna og tenner en lommelykt.

ANNA (EKATERINA):

And now I'm going to open it.

HAYA (MARTE):

No! Not open it. No!

ANNA (EKATERINA):

And you will help me.

HAYA (MARTE):

Not nice here!

ANNA (EKATERINA):

They say you can hear people there. Screaming. Or maybe laughing.

Kantele inn

HAYA (MARTE):

ANNA! Please! I want to go home.

ANNA (EKATERINA):

You've got no home.

HAYA (MARTE):

I want dad.

ANNA (EKATERINA):

Dette er det dypeste menneskeskapte hullet på jorden...

BERNT:

...sier Anna og tenner en lommelykt.

ANNA (EKATERINA):

Og nå skal jeg åpne det.

HAYA (MARTE):

Nei! Ikke åpne det. Nei!

ANNA (EKATERINA):

Og du skal hjelpe meg

HAYA (MARTE):

Ikke bra her!

ANNA (EKATERINA):

De sier du kan høre mennesker der nede som skriker. Eller kanskje de ler.

Kantele inn

HAYA (MARTE):

ANNA! Vær så snill! Jeg vil hjem.

ANNA (EKATERINA):

Du har ikke noe hjem.

HAYA (MARTE):

Jeg vil til pappa.

<p>ANNA (EKATERINA): He cannot help you. He's got no money.</p> <p>HAYA (MARTE): I want grandma.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Stop whining. Hold this.</p> <p>HAYA (MARTE): No</p> <p>ANNA (EKATERINA): Look, Haya. It's open now.</p> <p>HAYA (MARTE): I need to pee.</p> <p>ANNA (EKATERINA): <i>(puts a stone in HAYA's hand):</i> Throw the stone into the hole.</p> <p>HAYA (MARTE): Why?</p> <p>ANNA (EKATERINA): Come on. Do as I say now. It's the largest echo in the world!</p> <p>HAYA (MARTE): I will not. I really need to pee.</p> <p><i>ANNA forces HAYA to throw the stone into the hole.</i></p>	<p>ANNA (EKATERINA): Han kan ikke hjelpe deg. Han har ingen penger</p> <p>HAYA (MARTE): Jeg vil til bestemor</p> <p>ANNA (EKATERINA): Slutt å sutre. Hold denne.</p> <p>HAYA (MARTE): Nei.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Se, Haya. Nå er den åpen.</p> <p>HAYA (MARTE): Jeg må tisse.</p> <p>ANNA (EKATERINA): <i>(puts a stone in HAYA's hand):</i> Kast steinen ned I hullet.</p> <p>HAYA (MARTE): Hvorfor?</p> <p>ANNA (EKATERINA): Kom igjen. Gjør som jeg sier. Det er det største ekkoet i verden!</p> <p>HAYA (MARTE): Jeg vil ikke. Jeg må tisse.</p> <p><i>ANNA tvinger HAYA til å kaste steinen ned I hullet.</i></p>
---	--

<p>ANNA (EKATERINA): <i>forcing HAYA's head down against the hole:</i> Can you hear it reach the bottom?</p> <p>HAYA (MARTE): No.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Listen carefully. Can you hear it? Far beneath us...</p> <p>HAYA (MARTE): Noooo! <i>HAYA pees in her pants. ANNA grabs the grinder again.</i></p> <p>HAYA (MARTE): Snezhinki. They're singing! ANNA! Listen! Listen!</p> <p>(Kantelelyden går ut. Det blir helt stille)</p> <p><i>ANNA stops. She looks at HAYA.</i></p> <p>ANNA (EKATERINA) russisk/engelsk: Посмотри на себя! You're all wet. О, дорогая. Как печально. We better get home.</p> <p>HAYA (MARTE): To the hotel?</p> <p>ANNA (EKATERINA) russisk/: Да, обратно в отель. Залезай на велосипед скорее.</p>	<p>ANNA (EKATERINA): <i>(tvinger HAYA's hode ned mot hullet:</i> Kan du høre om det når bunnen?</p> <p>HAYA (MARTE): Nei.</p> <p>ANNA (EKATERINA): Hør nøye etter. Kan du høre det? Langt nede i mørket?</p> <p>HAYA (MARTE): Neeei! <i>HAYA tisser i buksa. ANNA griper vinkelsliperen igjen.</i></p> <p>HAYA (MARTE): Snøfnuggene. De synger! ANNA! Hør! Hør!</p> <p>(Kantelelyden går ut. Det blir helt stille)</p> <p><i>ANNA stopper. Ser på HAYA.</i></p> <p>ANNA (EKATERINA): Se på deg! Du er helt våt. Å kjære. Så trist. Vi må få deg hjem.</p> <p>HAYA (MARTE): Til hotellet?</p> <p>ANNA (EKATERINA): Ja, til hotellet. Kom deg opp på sykkelen nå.</p>
---	--

ANNA (EKATERINA):

It was kind of me to show you the deepest man-made hole in the world, - wasn't it?

HAYA (MARTE) (*still scared*):

Yes, it was. ANNA is kind.

ANNA (EKATERINA) eng/rus/samisk:

Знаете, мой отец был инженером.

Always looking for the future. Always on his way. Время не важно. We're here. Right now. We carry it all. Внутри нас.

Dat manna bures.

ANNA (EKATERINA):

It was kind of me to show you the deepest man-made hole in the world, - wasn't it?

HAYA (MARTE) (*still scared*):

Yes it was. ANNA is kind.

ANNA (EKATERINA):

My father was an engineer, you know.

Always looking for the future. Always on his way. Time is not important. We're here.

Right now. We carry it all. Inside us. Det går bra.

SCENE 10: THE BAR IN BORIS GLEB.

MUSIC IN: Anna synger «Kristallanskaya:
Det snør»

BERNT:

Et stoppested.
Et sted man trekker pusten.
Der mennesker møtes, skiller,
fortsetter, tar en annen vei.

EKATERINA:

Мы были здесь. Akkurat nå.
In this bar, in this moment.
På et stoppested, ved en vei.

MARY:

Luoddaguoras, by the road – somewhere.
Sommeren 1965, it could have been just like
this, - I en bar ved Boris Gleb.

IVAR: norsk/finsk

Nær en grense, som plutselig var åpen, fri,
siellä sitä vaan mentiin rajan yli, yhä
uudestaan ja uudestaan, edes ja takas.

MORFAR SASHA (BERNT):

Me and my wife Jelena went there, to work,
to play. En fantastisk restaurant med hvite
duker and excellent vodka, the unbelievable
summer of 1965.
5000 Norwegians cross the border. 5000!!
The next round is “on the house»!

SCENE 10: BAREN I BORIS GLEB.

MUSIC IN: Anna synger
«Kristallanskaya: Det snør»

BERNT:

Et stoppested.
Et sted man trekker pusten.
Der mennesker møtes, skiller,
fortsetter, tar en annen vei.

EKATERINA:

Vi er her. Akkurat nå.
I denne baren, i dette øyeblikket.
På et stoppested, ved en vei.

MARY:

Ved veien, på vei – et eller annet sted.
Sommeren 1965, det kunne vært akkurat
slik, - i en bar ved Boris Gleb.

IVAR:

Nær en grense, som plutselig var åpen, fri,
der det bare var å krysse grensen, igjen og
igjen.

MORFAR SASHA (BERNT):

Me and my wife Jelena went there, to work,
to play. En fantastisk restaurant med hvite
duker where cheap vodka flows, the
unbelievable summer of 65.
5000 Norwegians cross the border. 5000!!
The next round is “on the house»!

”La oss drømme! Men på den betingelse at vi tror seriøst på drømmen...

IVAR:

“, ja että myös havainnoimme todellisuutta, ja punomme nämä havaintomme yhteen unelmiemme kanssa ja elämme tätä haluamaamme muutosta tunnollisesti todeksi! Kyky unelmoida on elämisen ehto.

MORMOR JELENA (MARTE):

Sasha min – jeg har en dårlig følelse.

MARY:

sier Jelena.

MORFAR SASHA (BERNT):

Slapp av! Have fun! Det er så lenge siden jeg har spilt!

MORMOR JELENA (MARTE):

Jeg vil ikke ha noe bråk.

IVAR:

Kuka puhuu melusta? Olemme toverit!

MORFAR SASHA:

Det er fullt av folk! Jokainen yö (ija)!
Life´s good my friend! What´s happening at your side of the border?

”La oss drømme! Men på den betingelse at vi tror seriøst på drømmen...

IVAR:

” og at vi observerer virkeligheten og knytter sammen observasjoner og drøm, at vi virkeliggjør vår fantasi samvittighetsfullt! Å drømme er nødvendig.»

MORMOR JELENA (MARTE):

Sasha min – jeg har en dårlig følelse.

MARY:

sier Jelena.

MORFAR SASHA (BERNT):

Slapp av! Have fun! Det er så lenge siden jeg har spilt!

MORMOR JELENA (MARTE):

Jeg vil ikke ha noe bråk.

IVAR:

Hvem snakker om bråk? Vi er kamerater!

MORFAR SASHA:

Det er fullt av folk! Hver eneste kveld!
Life´s good my friend! What´s going on on your side of the border?

MARY:

Doppe leat Russian workers from the power plant, Suomalaiset kaivostyöläiset, carpenters, some fishermen from the Norwegian side –
(*whispers*) Ja duot leat KGB officers.

MORFAR SASHA (Bernt):

No nin! Mitä se maksaa?
Hello my friend! You seem to have lost your way. I guess you better talk to my friends over there?

- *Morfar peker med fingrene til KGB agentene*

MARY:

Lea seavdnjat siste. There´s a man in the corner. Unna guoira olmmái from the Norwegian side.

SASHA (Bernt):

Han kaster stadig blikket mot min Jelena..
Bestiller mer vodka. Blir fullere og fullere-

MARY:

Jelena ii oainne su ovdal go leat beare manjit.

JELENA:

(gisp) Ovlla!

BERNT:

Han kommer ravende over golvet, rett mot henne.

MARY:

Over there are Russian workers from the power plant, Finnish miners, carpenters, some fishermen from the Norwegian side –
(*whispers*) And Those are KGB officers.

MORFAR SASHA (Bernt):

No nin! Mitä se maksaa?
Hello my friend! You seem to have lost your way. I guess you better talk to my friends over there?

- *Morfar peker med fingrene til KGB agentene*

MARY:

Det er nokså mørkt inne. Det sitter en mann i hjørnet, en liten, mager mann fra norsk side.

SASHA (Bernt):

Han kaster stadig blikket mot min Jelena..
Bestiller mer vodka. Blir fullere og fullere.

MARY:

Jelena ser han ikke før det er for seint

JELENA

(gisp) Ovlla!

BERNT:

Han kommer ravende over golvet, rett mot henne.

<p>OVLLA (MARY) (samisk): Elle! Don go leat ge, Elle! Visst faen er det du. Oppstått fra de døde!</p> <p>MARTE: Njet!</p> <p>BERNT: Mannen snubler, faller. Griper tak i henne.</p> <p>IVAR: The man grabs her</p> <p>OVLLA (MARY) (samisk): Elle! Oabba! Sister!</p> <p>MARTE: Ho lukker øynene.</p> <p>OVLLA (MARY) (norsk/samisk): Vi som trodde du ble borte på sjøen – ja de čohkkat dás ja jugat vuollagiid...</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): Nei. Nei. Nei. Du tar feil.</p> <p>OVLLA (MARY): Boastut go?! Gal mun goit helevet dovddan iežan oappa!</p> <p>BERNT: Jelena åpner øynene.</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): In sáhte hallat duinna, Ovlla. Ikke nå. Heaitte!</p>	<p>OVLLA (MARY): Elle! Er det deg, Elle! Visst faen er det deg. Oppstått fra de døde!</p> <p>MARTE: Nei!</p> <p>BERNT: Mannen snubler, faller. Griper tak i henne.</p> <p>IVAR: The man grabs her</p> <p>OVLLA (MARY): Elle! Søster! Søster!</p> <p>MARTE: Ho lukker øynene.</p> <p>OVLLA (MARY) (samisk): Vi som trodde du ble borte på sjøen – og så sitter du her og drikker øl...</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): Nei. Nei. Nei. Du tar feil.</p> <p>OVLLA (MARY): Feil?! Jeg kjenner vel for helvete min egen søster. Jeg kjenner søstra mi.</p> <p>BERNT:. Jelena åpner øynene.</p> <p>MORMOR JELENA (MARTE): Jeg kan ikke snakke med deg, Ovlla. Ikke nå. Slutt!</p>
---	--

OVLLA (MARY):

Min láhppon oabba.

BERNT:

Jelena prøver å komme seg unna, men han griper tak i henne.

OVLLA (MARY):

Diedat go; eadni jearra ain du.

Mum still asks about you.

IVAR:

Muut baarissa olevat ihmiset kuuntelevat hiljaa.

MORMOR JELENA (MARTE):

Heaitte!

IVAR:

Kaikki katsovat.

OVLLA (MARY):

Eadni guoira jagis jahkái –

Ho sitter der og ser utover fjorden. 25 år!

MORMOR JELENA (MARTE):

Det gjør vondt i armen! Luoitte mu!

OVLLA (MARY):

Biro egoista. Di helvettes, forbainna, falske kommunistfetta!

BERNT:

Er det siste ho hører før hun river seg løs, løper ut, kaster seg på sykkelen.

OVLLA (MARY) (samisk):

Min láhppon oabba.

BERNT:

Jelena prøver å komme seg unna, men han griper tak i henne.

OVLLA (MARY):

Diedat go; mamma spør etter deg

fremdeles.

IVAR:

Menneskene rundt dem (i baren) har blitt stille.

MORMOR JELENA (MARTE):

Slutt!

IVAR:

Alle ser på dem.

OVLLA (MARY) (samisk):

Ho blir tynnere år for år –

Sitter der og ser utover fjorden. 25 år!

MORMOR JELENA (MARTE):

Det gjør vondt i armen! Slipp meg!

OVLLA (MARY):

Din jævla egoist. Di helvetes, forbanna, falske kommunistfetta!

BERNT:

Er det siste ho hører før hun river seg løs, løper ut, kaster seg på sykkelen.

EKATERINA:

Jelena runs out from the bar, grabs Sashas bike, the bike that survives everything.

BERNT og IVAR *norsk med finsk oppå:*

... hun trår for livet på sykkelen som snart, nå 50 år senere, skal frakte ei lita jente og pappaen hennes over grensen til det de håper skal bli sitt nye hjemland.

OVLLA (MARY):

Elle! Manne it máhcán šat?

EKATERINA:

[She leaves on the bike that soon now, 50 years later, will help a little girl and her father across the border.](#)

MARTE:

Muhtomin olmmoš ii sáhte máhcit.

BERNT:

Noen valg må man leve med

IVAR:

Maaailma on varma opettaja, mutta se maksaa karkean palkan. (Finsk ordtak)

EKATERINA:

After 59 days the bar of Boris Gleb closed, and was never to be opened again

MARTE joiker.

EKATERINA:

Den samme sykkelen, bestefar Sashas sykkel, sykkelen som overlever alt,

BERNT:

... hun trår for livet på sykkelen som snart, nå 50 år senere, skal frakte ei lita jente og pappaen hennes over grensen til det de håper skal bli sitt nye hjemland.

OVLLA (MARY):

Elle! Hvorfor kom du ikke tilbake?

EKATERINA (på russisk):

She leaves on the bike that soon now, 50 years later, will help a little girl and her father across the border.

MARTE:

Noen ganger er det ikke noen vei tilbake.

BERNT:

Noen valg må man leve med.

IVAR:

Verden er en sikker læremester, men den tar en grov betaling. (Finsk ordtak)

EKATERINA:

To dager senere stengte baren. Den hadde vært åpen i 59 dager.

<p>THE REFUGEE (<i>Mary</i>) <i>avbryter joiken;</i> ANNA! ANNA! She is gone!</p> <p>ANNA (EKATERINA): What?</p> <p>THE REFUGEE (<i>Hayas father</i>) (<i>Mary</i>): HAYA! I can't find her.</p> <p>BERNT: Det er snart mørkt. Og kaldt.</p> <p>MARTE: Ii leat varra guhkkin eret.</p> <p>THE REFUGEE (<i>Mary</i>): She is gone! With the bike!</p> <p>ANNA (EKATERINA): It is all about money. One has to pay For my djeduškas bike That has carried me and two princesses and a prince and babuška Jelena back in Boris Gleb in 1965.</p> <p>BERNT: HAYA!!</p> <p>ANNA (EKATERINA): Девушка воровка!</p> <p>IVAR: Jotkut turistit ovat nähneet a girl with an old bicycle, all alone on the road. Heading for the Norwegian border.</p>	<p>THE REFUGEE (<i>Mary</i>) <i>avbryter sangen;</i> ANNA! ANNA! She is gone!</p> <p>ANNA (EKATERINA): Hva?</p> <p>THE REFUGEE (<i>Hayas father</i>) (<i>Mary</i>): HAYA! Jeg kan ikke finne henne.</p> <p>BERNT: Det er snart mørkt. Og kaldt.</p> <p>MARTE: Hun er nok ikke langt unna.</p> <p>FLYKTNINGEN (<i>Mary</i>): Hun er borte! Med sykkelen!</p> <p>ANNA (EKATERINA): Alt handler om penger. Man må betale For min bestefars sykkel som har båret meg og to prinsesser og en prins og bestemor Jelena i Boris Gleb i 1965.</p> <p>BERNT: HAYA!!</p> <p>ANNA (EKATERINA): Jentungen er en tjuv!</p> <p>IVAR: Some tourists have seen a girl with an old bicycle, all alone on the road. Heading for the border.</p>
--	---

ALLE:
HAYA!

BERNT:
E ho der?

ANNA (EKATERINA):
HAYA!

IVAR
Onko hän siellä?

MARTE:
Haya?

ANNA (EKATERINA):
она здесь. She's here.

ALLE
Haya!

BERNT:
The girl is asleep.
Her hands around the seat of the bike.

ANNA (EKATERINA):
It is all about money

IVAR:
Haya's father hands Anna a pile of money.

THE REFUGEE (Mary):
This is all I have.

ANNA (EKATERINA) (teller pengene):

ALLE:
HAYA!

BERNT:
E ho der?

ANNA (EKATERINA):
HAYA!

IVAR
E ho der?

ALLE:
Haya!

ANNA (EKATERINA):
Ho e her

ALLE:
Haya!

BERNT:
Jentungen sover. Hendene hennes holder
fast rundt setet på sykkelen.

ANNA (EKATERINA):
Alt handler om penger.

IVAR:
Haya's father hands Anna a pile of money.

FLYKTNINGEN (Mary):
Dette er alt jeg har

ANNA (EKATERINA) (teller pengene):

... 180,190, 200. В бизнесе хороший друг
– это тот, кто платит наличными.
Now, get out of here. (Russisk)

MARTE:

And then they go.

IVAR:

Mies ja tyttö vanhalla pyörällä.
Northern Lights are blazing above them.

MARY:

They approach the border.
The guards bissehit sudno.

BERNT:

Then they disappear into the house.

ANNA (EKATERINA):

And I will never see Haya again.
From now on she's – a story, рассказ.
The girl who could hear the sound of snow.

MARTE (til Anna/ Ekaterina):

And in one minute you'll pick up the phone...

MARY (til Anna/ Ekaterina):

...ja časkit ovtta nummára.

BERNT

Og så kommer du til å si:

ANNA (EKATERINA):

«Hei! Hvor er du? Joda, det går bra.»

... 180,190, 200. I business, er en god venn
den vennen som betaler kontant.
Nå, kom dere avgårde.

MARTE:

And then they go.

IVAR:

A man and a girl on an old bike.
Northern Lights are blazing above them.

MARY:

De nærmer seg grensen.
Vaktene stopper dem.

BERNT:

Så forsvinner de inn i huset..

ANNA (EKATERINA):

Og jeg vil aldri se Haya again.
Fra nå av er hun – en fortelling.
Jenta som kunne høre lyden av snø .

MARTE (til Anna/ Ekaterina):

Og om ett minutt kommer du til å ta opp
mobilen,

MARY (til Anna/ Ekaterina):

...og ringe et nummer.

BERNT

Og så kommer du til å si:

ANNA (EKATERINA):

«Hei! Hvor er du? Joda, det går bra.»

IVAR

Everything is fine, you'll say

MARTE (*til Anna/ Ekaterina*):

Og så kommer du til å hoste litt, renske stemmen – før du spør;

ANNA (EKATERINA):

"Du, kan du fikse en ting for meg? Kan du hente дедушкин велосипед.»

BERNT:

Can you get djeduškas bike?

IVAR (*til Anna/ Ekaterina*):

Og så kommer du til å sparke til en snøklump, snu deg vekk fra lysene ved grensestasjonen, før du sier:

ANNA (EKATERINA):

«Den ligger på toppen av sykkelberget.»

BERNT

On top of the pile of bikes in Kirkenes

MARTE (*til Anna/ Ekaterina*):

Og det gjør den og du vil få den tilbake,

BERNT

So you can sell it again
and again
and again

ANNA (EKATERINA):

Det er mange som trenger å krysse grensa!

IVAR

Everything is fine, you'll say

MARTE (*til Anna/ Ekaterina*):

Og så kommer du til å hoste litt, renske stemmen – før du spør;

ANNA (EKATERINA):

"Du, kan du fikse en ting for meg? Kan du hente djeduškas sykkel.»

BERNT:

Kan du hente bestefars sykkel?

IVAR (*til Anna/ Ekaterina*):

Og så kommer du til å sparke til en snøklump, snu deg vekk fra lysene ved grensestasjonen, før du sier:

ANNA (EKATERINA):

«Den ligger på toppen av sykkelberget.»

BERNT

På toppen av sykkelberget i Kirkenes

MARTE (*til Anna/ Ekaterina*):

Og det gjør den og du vil få den tilbake,

BERNT

So you can sell it again
and again
and again

ANNA (EKATERINA):

Det er mange som trenger å krysse grensa!

BERNT:

Og akkurat i det du åpner døra og skal sette deg inn i bilen, begynner det å snø.

MARY (til Anna/ Ekaterina):

Og i stemmen din er det en annen klang, šuoknja mii ii leat leamaš ovdal,

ANNA (EKATERINA):

«Du må skynde deg. Kan du det? – Ok. До завтра. I morgen er det en ny dag.»

IVAR:

Ja sitten käynnistä auton.

SASHA (Bernt):

«Dajut – beri, a byjut – begi.» –
«Når de gir, så ta, og når de slår – spring.»
Muhtin áššit eai rievdda. (På alle språk)

Kantele**BERNT:**

Og akkurat i det du åpner døra og skal sette deg inn i bilen, begynner det å snø.

MARY (til Anna/ Ekaterina):

Og i stemmen din er det en annen klang, en klang som ikke har vært der før,

ANNA (EKATERINA):

«Du må skynde deg. Kan du det? – Ok. Vi ses i morgen. I morgen er det en ny dag.»

IVAR:

Og så starter du bilen.

SASHA (Bernt):

«Dajot – beri, a byjot – begi.» –
«Når de gir, så ta, og når de slår – spring.»
Noen ting kommer ikke til å forandre seg.

Kantele